

บทที่ 5 ประชากร (Population in the USSR)

1. วัตถุประสงค์

เมื่อนักศึกษาได้ศึกษาและอ่านบทที่ 5 นี้แล้ว นักศึกษาสามารถอธิบายและตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาต่อไปนี้ได้ถูกต้อง

1. สหภาพโซเวียตกับระบบความเชื่อมโยงที่มีการควบคุมจากศูนย์กลาง และเป็นแบบที่สมบูรณ์ในตัวเองระหว่างประชาชนชาติชาวสหภาพโซเวียต
2. รูปแบบการกระจายประชากรในสมัยจักรวรรดิพระเจ้าซาร์ เมื่อเปรียบเทียบกับสมัยหลังการปฏิวัติสังคมนิยม
3. วิวัฒนาการการเกิดเป็นเมือง และการพัฒนาเมืองตามลำดับ
4. ความแตกต่างระหว่างประชาชนชาติชาวสหภาพโซเวียตในเรื่องเชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตกับการดำเนินชีวิตตามแนวสังคมนิยมแบบโซเวียตยุคใหม่
5. กฎหมายเศรษฐกิจหลัก 19 เขตในปัจจุบัน เป็นการกำหนดวิถีการดำรงชีวิตแห่งมวลชนสหภาพโซเวียต

2. เนื้อหาสำคัญ

2.1 บทนำ

สหภาพโซเวียตเป็นประเทศที่มีประชากรมากกว่า 260 ล้านคน ซึ่งนับว่าเป็นประเทศที่มีพลเมืองมากเป็นอันดับสามของโลกนับจากประเทศจีนและอินเดีย มีประชากรมากกว่าสองเท่าอาศัยอยู่ในสหภาพโซเวียตเช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่น อินโดนีเซีย หรือบราซิล และมากถึง 4-5 เท่าในประเทศใหญ่ที่สุดของยุโรป อาทิเช่น สาธารณรัฐเยอรมัน สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส หรืออิตาลี

2.2 การย้ายถิ่นโดยธรรมชาติในสหภาพโซเวียต (Natural Migration in the Soviet Union)

จากสถิติข้อมูลที่ได้จากประชากรในโซเวียตนั้นเป็นการชี้บ่งให้เห็นถึงการย้ายถิ่นฐานของประชากร มีการเปลี่ยนแปลงขนาดของประชากรในเมือง แคว้นและประเทศ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นผลให้เกิดการย้ายถิ่นขึ้น และโดยธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรอาจมีผลมาจากการเกิดและการตาย ถ้าคนเกิดมากกว่าตายเป็นธรรมดาที่จะมีประชากรเพิ่มขึ้น และในเวลาต่อมามีจำนวนคนเพิ่มมากกว่าแต่ก่อน โดยทั่วไปแล้วการเพิ่มของประชากรในสหภาพโซเวียตมีมากกว่าในเวลาที่ผ่านมาย่อมเป็นผลจากการเพิ่มโดยธรรมชาตินั่นเอง

สหภาพโซเวียตมีอัตราการเพิ่มของประชากรใกล้เคียงกับประเทศสหรัฐอเมริกา (การเพิ่มนี้รวมถึงผู้ที่ย้ายถิ่นเข้ามา ซึ่งส่วนมากจะเป็นคนหนุ่มสาว) และจะสูงกว่าประเทศที่กำลังพัฒนาในยุโรปถึง 50-100% ในปี พ.ศ.2518 อัตราการเพิ่มของประชากรโดยธรรมชาติของสหภาพโซเวียตคือ 9.5% ต่อประชากร 1,000 คน ในประเทศสหรัฐอเมริกาคือ 5.6% ในอิตาลี 6.7% ในฝรั่งเศส 5.8% และในอังกฤษ 4.5% ในขณะที่เดียวกันนี้อัตราส่วนการเพิ่มขึ้นโดยธรรมชาติในสหภาพโซเวียตกลับน้อยกว่าประเทศที่กำลังพัฒนาในทวีปเอเชีย แอฟริกา และลาตินอเมริกา

ในสหภาพโซเวียตได้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านประชากรมาก เมื่อเทียบกับสมัยก่อนๆ กล่าวคือ อัตราการเกิดได้เพิ่มขึ้นมากกว่า 50% แต่ในขณะที่เดียวกันอัตราการตายกลับตกลงมาเกือบจะ 75% ขณะที่เกิดการขยายตัวของประชากรอย่างรวดเร็วสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงในรัสเซีย และเช่นเดียวกับประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย ได้มีการเปลี่ยนไปอย่างช้าลงในด้านการขยายตัวของประชากร กล่าวคือโดยเฉลี่ยแล้วอายุขัยจะสูงถึง 70 ปี

ในการเปลี่ยนแปลงขั้นมูลฐานตามธรรมชาติของประชากรในสหภาพโซเวียตนี้ได้นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านสถิติของประชากรในสหภาพโซเวียต ซึ่งปัจจุบันได้กลายเป็นประเทศที่มีเมืองอุตสาหกรรมชั้นนำหลายๆเมือง และพัฒนาไปไกลกว่าประเทศอื่นในยุโรป สิ่งสำคัญที่เป็นเครื่องพิสูจน์ให้เห็นถึงจำนวนประชากรนั้นก็คือ จำนวนอัตราการตายดังที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง นอกจากนี้ในเวลาที่ผ่านมาเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า สหภาพโซเวียตแทบจะไม่มี ความเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอีกเลย ดังเช่นอัตราการตายมีเพียงประมาณ 7-8 ต่อ 1,000 คน เท่านั้น

เป็นที่น่าสังเกตในที่นี้คือ จำนวนการเพิ่มของประชากรนั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นส่วนสัดกับอายุของคนเรา ซึ่งแน่นอนความตายโดยธรรมชาติจะสูงขึ้น เพราะฉะนั้นอัตราการตายทั้งหมดสามารถที่จะเพิ่มขึ้นได้เท่ากันในขณะที่มีการแบ่งออกตามกลุ่มอายุของคน ความผิดปรกตินี้เป็นสิ่งที่ทราบกันดีในการศึกษาถึงความเป็นอยู่ของประชากร

มีเหตุผลหลายประการในการลดอัตราการเกิดในสหภาพโซเวียต เหตุผลที่สำคัญคือความจริงที่ว่าสัดส่วนการเติบโตของประชากรที่อาศัยอยู่ในเมือง จะมีอัตราการเกิดน้อยกว่าผู้ที่อยู่ในชนบท อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าได้มีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่สูงขึ้นที่นี้คือ ในปี พ.ศ.2456 มีการเกิดสำหรับผู้อาศัยอยู่ในเมืองเป็นสัดส่วน 30.2 ต่อทุก 1,000 คน และสำหรับผู้อาศัยอยู่ในชนบทมีการเกิดถึง 48.8 ต่อทุกๆ 1,000 คน นับว่าเพิ่มถึง 160 เปอร์เซนต์ ในพ.ศ.2503 ได้มีการรวบรวมตัวเลขไว้ว่ามีประมาณ 22.1% และ 27.7% ซึ่งนับว่าผู้ที่อยู่ในชนบทได้มีการเกิดมากกว่าผู้ที่อยู่ในเมืองถึง 20 เปอร์เซนต์ ในปี พ.ศ.2517 มีการบันทึกไว้ว่ามีถึง 16.9% และ 19.6% ซึ่งนับว่าผู้ที่อยู่ในชนบทมีการเกิดสูงกว่าผู้ที่อยู่ในเมืองเพียง 15 เปอร์เซนต์ เท่านั้น จากผลที่ปรากฏนี้สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของผู้หญิงมีความรอบรู้มากขึ้นด้วย มีการป้องกันไม่ให้มีการเกิดเพิ่มขึ้นเมื่อไม่ต้องการให้มี และมีการพัฒนาในด้านการวางแผนการเกิดล่วงหน้า ซึ่งหมายถึงจะปล่อยให้เด็กต่อเมื่อต้องการให้เกิดเท่านั้น

นอกจากนี้การศึกษาสถิติการเป็นอยู่ของประชากรจะเป็นเครื่องชี้บ่งให้เห็นทั้งอัตราการเกิดและการตายของทารก เมื่อการตายของทารกมีจำนวนสูงขึ้น ในทางบวกก็เป็นการกระตุ้นให้มีการเพิ่มจำนวนเด็กขึ้นในครอบครัวนั่นเอง การตายของทารกในสหภาพโซเวียต ได้ลดลงไปมากกว่า 90 เปอร์เซนต์ และโดยธรรมชาติแล้วเป็นผลให้อัตราการเกิดลดลงไปด้วย

ยังมีเหตุผลอื่นๆที่มีความสำคัญองๆลงไปชี้ให้เห็นถึงการลดจำนวนการขยายของประชากรอีก แต่ก็ไม่ใช่เรื่องที่ใหญ่โตนัก ด้วยเหตุนี้ในปี พ.ศ.2513 จำนวนพลเมืองของโซเวียต ได้เพิ่มขึ้นเป็น 2.3 ล้านคน และในปี พ.ศ.2517 เพิ่มเป็น 2.4 ล้านคน จำนวนของประชาชน ได้รวมถึงการเกิดสมัยสิบปีหลังสงครามและได้มีการเติบโตขึ้น เป็นการทดแทนกับการที่ต้องสูญเสียไปในสงครามทั้งนี้รวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุด้วย

อย่างไรก็ตามสงคราม Great Patriotic ยังมีผลสะท้อนมาสู่การสูญเสียครั้งใหญ่หลวงของประชากรในสหภาพโซเวียต ผู้ชายมีจำนวนน้อยกว่าผู้หญิง ในพ.ศ.2502 ได้มีการสำรวจสำมะโนประชากรพบว่า เมื่อเทียบระหว่างผู้ชายและผู้หญิงคือ 45 : 55 คน แม้จะเปรียบเทียบในกลุ่มของผู้สูงอายุก็ยังได้สัดส่วนเป็น 37.5 : 62.5 มีจำนวนที่ครอบครัวที่ไม่มีหัวหน้าครอบครัว มีเด็กอีกเท่าไรที่ขาดพ่อ จากการสำรวจประชากรในปี พ.ศ.2513 สัดส่วนของผู้ชายได้เพิ่มขึ้นเป็น 46.1 เปอร์เซนต์ ขณะที่ผู้ที่มีอายุ 44 ปี หรือน้อยกว่า และได้มีการแสดงจำนวนของชายและหญิงเหล่านั้นไว้ ดังนั้นในปัจจุบันจึงแทบจะไม่มีแบ่งสัดส่วนระหว่างเพศทั้งสองไว้อีกต่อไป

ในสหภาพโซเวียตมีความแตกต่างมากระหว่างประชากรในเขตต่างๆ ซึ่งความแตกต่างนี้มักมาจากอัตราการเกิดที่ต่างกัน ซึ่งในทางกลับกันอาจเป็นเครื่องกำหนดอัตราการเพิ่มของประชากรโดยธรรมชาติได้ โดยเฉลี่ยแล้วอัตราการเพิ่มโดยธรรมชาติสำหรับสหภาพโซเวียตทั้งหมดในปี พ.ศ.2517 เป็น 9.3 คนต่อประชากร 1,000 คน ขณะที่รัสเซียอยู่ที่ 6.4 ในเอสโทเนีย 4.3 และในแลทเวียเพียง 2.8 ในทางใต้อัตราที่เพิ่มเป็นสองสามเท่าตัว ในอาร์เมเนียนั้นเป็น 16.7 ในอะเซอร์ไบจาน 18.6 ในอุซเบก 27.8 ในเตอร์กเมน 27.1 และในคาซัคสถาน 29.5 คน (สูงถึง 10 เท่าของแลทเวีย)

ในสาธารณรัฐรัสเซีย อัตราส่วนเพิ่มขึ้นสูงสุดได้พบในไซบีเรียตะวันออก ในภาคตะวันออกไกลของโซเวียต และตอนเหนือของคอเคซัส แต่มีอัตราต่ำมากในแถบ Central และแถบ Central Black - Earth ซึ่งอยู่ใกล้กับบอลติก

2.3 กำลังแรงงาน (The Labor Force)

ประชากร 5 ใน 6 ส่วน ต่างประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรมและทำงานในสำนักงาน ในขณะที่ชาวนาและช่างฝีมือมีเพียง 1 ใน 6 ส่วนของประชากรเท่านั้น ดังเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงก่อนสมัย “October Revolution” มีคนงานอุตสาหกรรมและสำนักงานของรัสเซียเพียง 1 ใน 6 ของประชากรเท่านั้น ซึ่งในสัดส่วนเดียวกันนี้มาจากชนชั้นที่แสวงหาประโยชน์ส่วนตัว (ได้แก่นายทุนเจ้าของที่ดินรายใหญ่ๆ และเจ้าของนา) และ 2 ใน 3 ของผู้ที่อยู่ในอำนาจของจักรพรรดิแห่งรัสเซียเป็นชาวชนบท จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในประเทศนี้มากกว่าครึ่งศตวรรษแล้ว

ผลที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมครั้งใหญ่นี้ทำให้เกิดการขยายตัวของประชากรอย่างรวดเร็ว และทำให้มีการปรับปรุงด้านแหล่งแรงงานของสหภาพโซเวียตขึ้น ยกตัวอย่างเช่นในปี พ.ศ.2517 มีผู้จบการศึกษามากกว่า 11 ล้านคน และมีมากกว่า 3 ล้านคนที่ได้รับการฝึกและศึกษาในขั้นสูงขึ้นไป นอกจากนี้ยังมีผู้สำเร็จการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคอีก 17 ล้านคน และยังมีผู้ศึกษาในหลักสูตรพิเศษอีก มีคนถึง 103 ล้านคน ที่เรียนถึง 8 ปี (ยังไม่จบ) หรือ 10 ปี (สำเร็จตามหลักสูตร) ในขั้นกึ่งยุดินนิยม

ในสหภาพโซเวียตอายุการทำงานของประชากรรวมของผู้ชายทั้งหมดอยู่ในระหว่าง 16-59 ปี และผู้หญิงมีอายุระหว่าง 16-54 ปี ในพ.ศ.2503 ประชากรในสหภาพโซเวียตที่มีอายุการทำงานมี 130.5 ล้าน ซึ่ง 111 ล้านคนเป็นผู้ทำงานโดยตรง ความแตกต่างนี้สามารถอธิบายได้โดยความจริงที่ว่าจำนวนพลเมืองในกลุ่มอายุเหล่านี้ยังเป็นนักเรียนที่เรียนเต็มเวลาตามโรงเรียนหรือวิทยาลัยอยู่ขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งทำการเพาะปลูกอยู่กับที่ของตนหรือทำงานบ้าน (ส่วนมาก

มักเป็นแม่บ้านกับลูกที่ยังเล็กอยู่) ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งประกอบด้วยผู้พิการจากสงครามและผู้ที่ทำงานไม่ได้

ในบางพื้นที่ของประเทศข้อแตกต่างนี้ประกอบด้วย 1 ใน 5 ของประชากรที่อยู่ในวัยทำงานอย่างแท้จริง ดังเช่นในเขตอุตสาหกรรมหนักจะจ้างผู้หญิงน้อยมาก หรือในทางได้บางแห่งของประเทศมีพื้นที่เหมาะกับการเพาะปลูก ประชาชนส่วนใหญ่จึงปลูกผักผลไม้กัน

ตามกฎหมายโดยทั่วไปแล้วยังไม่มีความไม่คงที่มากเท่าไรในทางเศรษฐกิจย่อมก่อให้เกิดผลดีในด้านการพัฒนาในทางการบริการเพิ่มขึ้น ซึ่งทำได้ง่าย ๆ โดยการให้คนเข้ามาสัมผัสกับบทบาทในทางเศรษฐกิจด้วย ซึ่งสามารถนำไปใช้กับแถบที่กล่าวมาแล้วข้างต้นได้ คือ ในย่านอุตสาหกรรมหนักจะไม่ให้โอกาสกับคนงานหญิง และเช่นเดียวกันในแถบที่ใช้ผู้หญิงทำงานมักเป็นอุตสาหกรรมชนิดเบา ด้วยเหตุนี้ในที่ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมการทอผ้าอย่างเช่น Ivanovo, Kamyshin และ Narva จะต้องการว่าจ้างผู้หญิงเข้าทำงานมากกว่าใช้ผู้ชาย ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้เคยมีการเปรียบเทียบถึงสัดส่วนการทำงานระหว่างชาย-หญิงในศูนย์กลางนี้

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นอาจกล่าวได้ว่ายังต้องการให้งานมีผลสมบูรณ์เท่าใดจึงต้องใช้แรงงานจากแหล่งให้ได้เต็มที่เท่า่นั้น ในการประชุมของรัฐบาลสมัยที่ 25 ของ CPSU ได้มีการนำเรื่องมาพิจารณาเพื่อให้มีการใช้แรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ระยะเวลาของการย้ายถิ่นของประชากรในสหภาพโซเวียต (Population Migration

in Soviet Times)

ในสหภาพโซเวียตสามารถที่จะเปรียบเทียบให้เห็นถึงถิ่นที่มีผู้อาศัยอยู่หนาแน่นและบริเวณที่ไม่มีผู้อาศัยอยู่ และสภาพที่ไม่คงที่ของธรรมชาติ ดังนั้นการย้ายถิ่นที่อยู่จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้อยู่ในประเทศนี้

การพัฒนาด้านผลผลิตในสหภาพโซเวียต โดยเฉพาะความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจที่ไปสู่ด้านตะวันออก ทำให้เกิดการพัฒนารวดเร็วในแถบนั้น ซึ่งส่วนประกอบเหล่านี้ทำให้เกิดการวางรูปของภูมิศาสตร์เศรษฐกิจในประเทศขึ้นอย่างสมบูรณ์ มีการตั้งศูนย์อุตสาหกรรมขึ้น เช่นที่แม็กนิโตกอร์สและคารากันดา คอมโซมอลส์ แถบแม่น้ำอามูร์และเมืองแองกราส เมืองอุตสาหกรรมของคูซบาส แหล่งถ่านหินของวอร์คูตา โรงงานถลุงแร่ทองแดงนิกเกิลที่คาบสมุทรโคลา และโนริลส์ และเหมืองแร่ทองคำในยาคุเทีย การก่อสร้างแหล่งผลิตไฟฟ้าที่ใหญ่โตในไซบีเรีย และเอเชียกลาง และมีการปรับปรุงพื้นที่ต่างๆ อย่างมากมาย รวมทั้งป่า

แถบไซบีเรีย และทางตอนเหนือของคาซัคสถานด้วย ซึ่งล้วนแต่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่นฐานและการตั้งหลักแหล่งใหม่ของคนหลายพันคนในแถบนี้

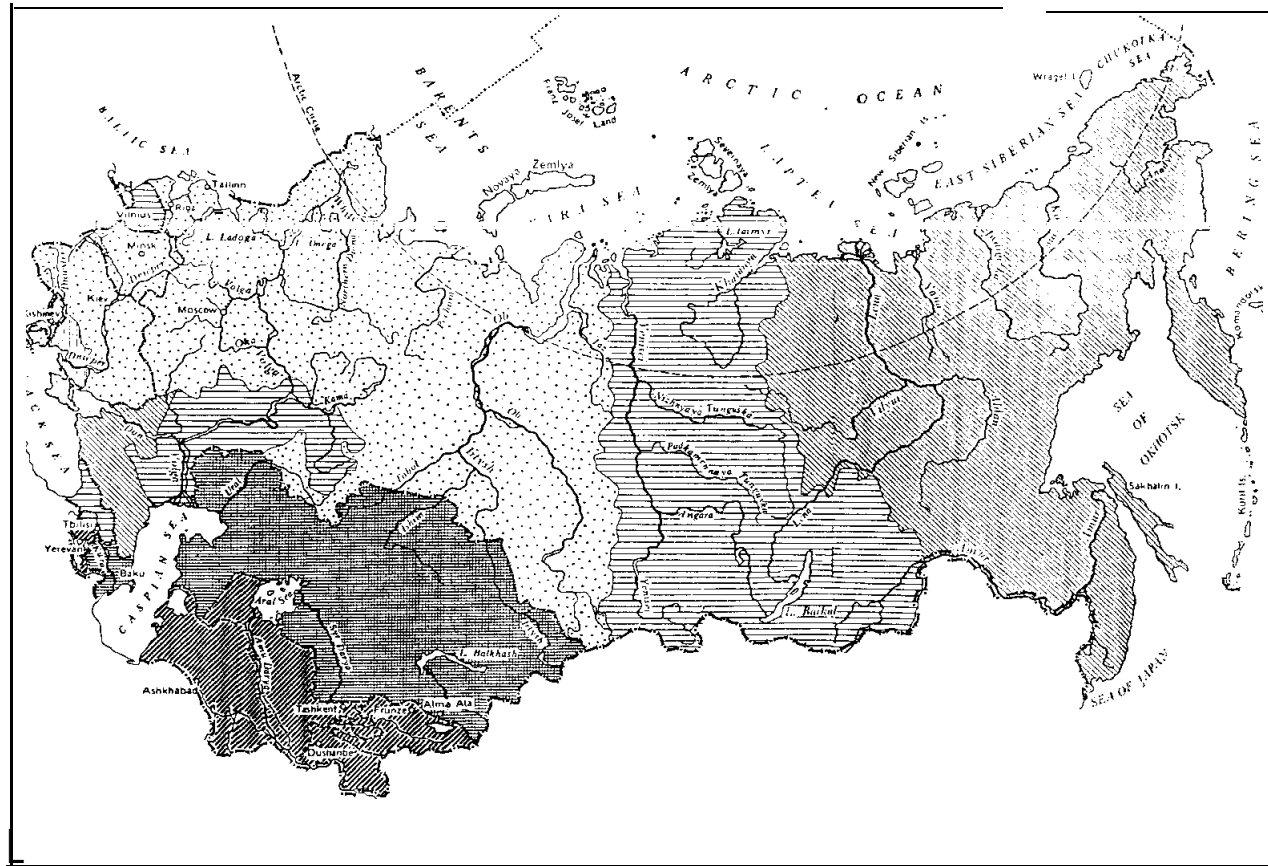
การปรับปรุงเศรษฐกิจสังคมตั้งแต่สมัยก่อนสงคราม Five-Year Plans นั้น เมื่อเศรษฐกิจภูมิศาสตร์ของประเทศได้เปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิงได้นำให้เกิดการอพยพขึ้น ในระหว่างปี พ.ศ.2469 และ 2482 พลเมืองประมาณเกือบ 5 ล้านคนได้ย้ายไปสู่ภูมิภาคยูรัล ไซบีเรีย คาซัคสถาน เอเชียแถบกลาง และตะวันออกไกลของโซเวียต นั่นก็คือเป็นการเพิ่มของประชากรโดยธรรมชาติมากกว่า 1 ใน 5 ทั้งประเทศในช่วงเวลานั้น นอกจากนี้จำนวนผู้คนได้เข้าไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในเมืองเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ๆ ซึ่งมีถึง 25 เมืองใหญ่ๆ ในโซเวียตที่มีประชากรเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าในระยะเวลาปี พ.ศ.2469-2482

การโยกย้ายครั้งใหญ่ของประชากรได้เกิดขึ้นในปีที่เกิด “Great Patriotic War” เมื่อปี พ.ศ.2484-2488 ซึ่งเป็นการอพยพของประชาชนจากแถบชายแดนและจากแถบซึ่งทหารนาซีมาปรากฏบ่อยๆ จำนวนประชาชนที่อพยพออกมาระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ.2484 และเดือนตุลาคม 2485 มีจำนวนเกือบ 20 ล้านคน และในปีต่อมาพวกเขาต่างย้ายกลับบ้านเมืองของตน การที่เขาอาศัยอยู่ในแถบตะวันออกหลายๆปีนี้นับว่าสำคัญมาก และเป็นผลให้เกิดการพัฒนาในแถบนั้น การที่มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในอัตราสูงมากทำให้เกิดเมืองใหม่ทั้งเมืองเล็กและใหญ่ขึ้นที่นั่น แม้ว่าในเวลาต่อมาการพัฒนาได้ลดลงในขณะที่มีสงคราม เมื่อนับรวมกันแล้วจะเห็นว่าเมืองใหญ่ๆเกิดขึ้นสมัยที่มีสงครามถึง 73 เมือง และมีเมืองเล็กๆอีกถึง 260 เมือง 2 ใน 3 ได้เกิดในภูมิภาคยูรัล และในแถบตะวันออกของสหภาพโซเวียต

หลังจากสงครามแล้วแนวความคิดในการย้ายถิ่นที่อยู่ยังคงเป็นเช่นเดียวกับสมัยก่อนสงคราม กล่าวคือคนส่วนใหญ่มักจะย้ายไปอยู่ในเมือง โดยเฉพาะเมืองใหญ่ๆ หรือบริเวณใกล้เคียงกับย่านอุตสาหกรรม

ในทางตรงกันข้ามแล้วดูเหมือนว่าประชากรทั้งประเทศอาจจะมีมากหรือน้อยกว่าก็ได้ ที่มีความคิดที่จะกระจัดกระจายออกไป อาจเรียกว่าเป็นผู้ที่ย้ายถิ่นเพื่อแยกตัวออกไป ซึ่งปรากฏว่ามีเป็นจำนวนมากที่

1. ทางใต้ของสะเซะลิน (Southern Sakhalin) มีถึง 0.4 ล้านคน
2. ในภูมิภาคกาลินินกราด (Kaliningrad Region) มีถึง 0.4 ล้านคน (ทั้งสองภูมิภาคนี้ได้มีการย้ายในทันทีหลังจากที่เกิดสงคราม)

**INCREASE OF POPULATION
IN 1959-1970**

*Population Dynamics
(in per cent)*

- 1-14
- 15-19
- 20-25
- 26-30

- 31-40
- More than 40

รูป 5.1 : การเพิ่มประชากรในภูมิภาคต่างๆ

ที่มา : Kalesnik, and Povlenko, อ้างแล้ว, หน้า 142

3. ประชากรชาติและที่ว่างเปล่าแถบคาซัคสถาน และไซบีเรีย ซึ่งมีประชากรเพิ่มขึ้นในทางตอนเหนือและทางตะวันออกของคาซัคสถานถึง 800,000 คน ภายใน 8 ปี เริ่มจากปี พ.ศ. 2497-2505 ถ้าจะนับรวมตั้งแต่มีการบุกเบิกป่าแล้ว ประชากรในแถบนี้เพิ่มขึ้นมากกว่า 1.6 ล้านคนในขณะนั้น และยังมี การย้ายถิ่นไประหว่างประเทศด้วย โดยการกลับไปอยู่ถิ่นเดิมหลังจากสงครามได้เสร็จสิ้นลงดังเช่น ชาวโปแลนด์ที่อยู่ในสหภาพโซเวียตได้ย้ายกลับสู่โปแลนด์ (1.5 ล้านคน) และชาวยูเครนกับชาวไบโลรุสเซีย จากประเทศโปแลนด์กลับสู่สหภาพโซเวียต (0.5 ล้านคน) อันเป็นผลให้ประชากรในสหภาพโซเวียตลดลงไปประมาณ 1 ล้านคน และอีกประการหนึ่งยังผลให้ชาวอาร์เมเนียนย้ายกลับสหภาพโซเวียตภายหลังสงครามเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 100,000 คน (รวมแล้วจะมีชาวอาร์เมเนียนย้ายกลับถิ่นเดิมประมาณ 200,000 คน ในระหว่างปี 2464-2511)

ในระหว่างหลังสงครามและช่วงก่อนสงคราม ผู้อพยพส่วนใหญ่จะมาจากแถบกลางของยุโรปและที่สำคัญก็คือ มาจากแถบ Black-Earth Central Region และ Volgo-Vyatk ผู้ที่ออกมาจากแถบนี้ โดยประมาณแล้วจะเท่ากับจำนวนของประชากรที่เพิ่มขึ้นตามธรรมชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการย้ายถิ่นด้วยอัตราที่สูงมาก

จะเห็นว่ามีการอพยพออกจากแถบกลางมาก (Central Regions) แต่ในขณะเดียวกันก็มีประชาชนจากที่อื่นได้ย้ายเข้าไปอยู่ที่ภาคกลาง (Centre) มากเช่นกัน โดยรวมตัวกันอยู่ที่มอสโก มีผู้อพยพออกจากไบโลรุสเซีย ไปสู่ส่วนอื่นของสหภาพโซเวียตมากเช่นกัน และในทางตรงกันข้ามกลับมีประชากรเพียงส่วนน้อยที่ไปอยู่ที่เมืองยูเครน และถิ่นอื่น ๆ โดยเฉพาะทางด้านตะวันตกเป็นที่ซึ่งมีชนชั้นกรรมกรอยู่อย่างมากมาย เช่นไรก็ตามภายในรัฐยูเครนก็ยังมีประชากรกระจายกันไปอย่างรวดเร็ว ส่วนใหญ่จะมาจากแถบตะวันตกในตะวันออกเฉียงใต้ โดยจะย้ายไปอยู่ทางใต้ของประเทศและที่บริเวณโดเนทส์-ดนิปร

บริเวณที่ผู้อพยพส่วนใหญ่จะตั้งถิ่นฐานกัน ได้แก่ ที่คาซัคสถาน แถบเอเชียกลาง ทางตอนเหนือของคอเคซัส บางแถบของไซบีเรีย และส่วนน้อยที่ไปสู่แถบบอลติกและทางตอนเหนือของยุโรป ทางตอนเหนือของประเทศ คือที่ Komi ASSR และที่ Karelian ASSR

อย่างไรก็ตามอัตราส่วนเหล่านี้ได้เกี่ยวพันมาถึงขนาดของการเติบโตตามธรรมชาติของการย้ายถิ่นฐานในปัจจุบัน ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าสมัยก่อนสงคราม “Great Patriotic” ตัวอย่างเช่นในแถบเอเชียกลาง และคาซัคสถาน ได้มีการสำรวจสำมะโนประชากรเมื่อ 2 ปีหลังพบว่ามีการขยายตัวของประชากรถึง 8.6 ล้านคน เป็นผู้อพยพเข้ามาใหม่เพิ่มถึง 1.2 ล้านคน หรือมีประชากรเพิ่มโดยธรรมชาติถึง 14 เปอร์เซ็นต์

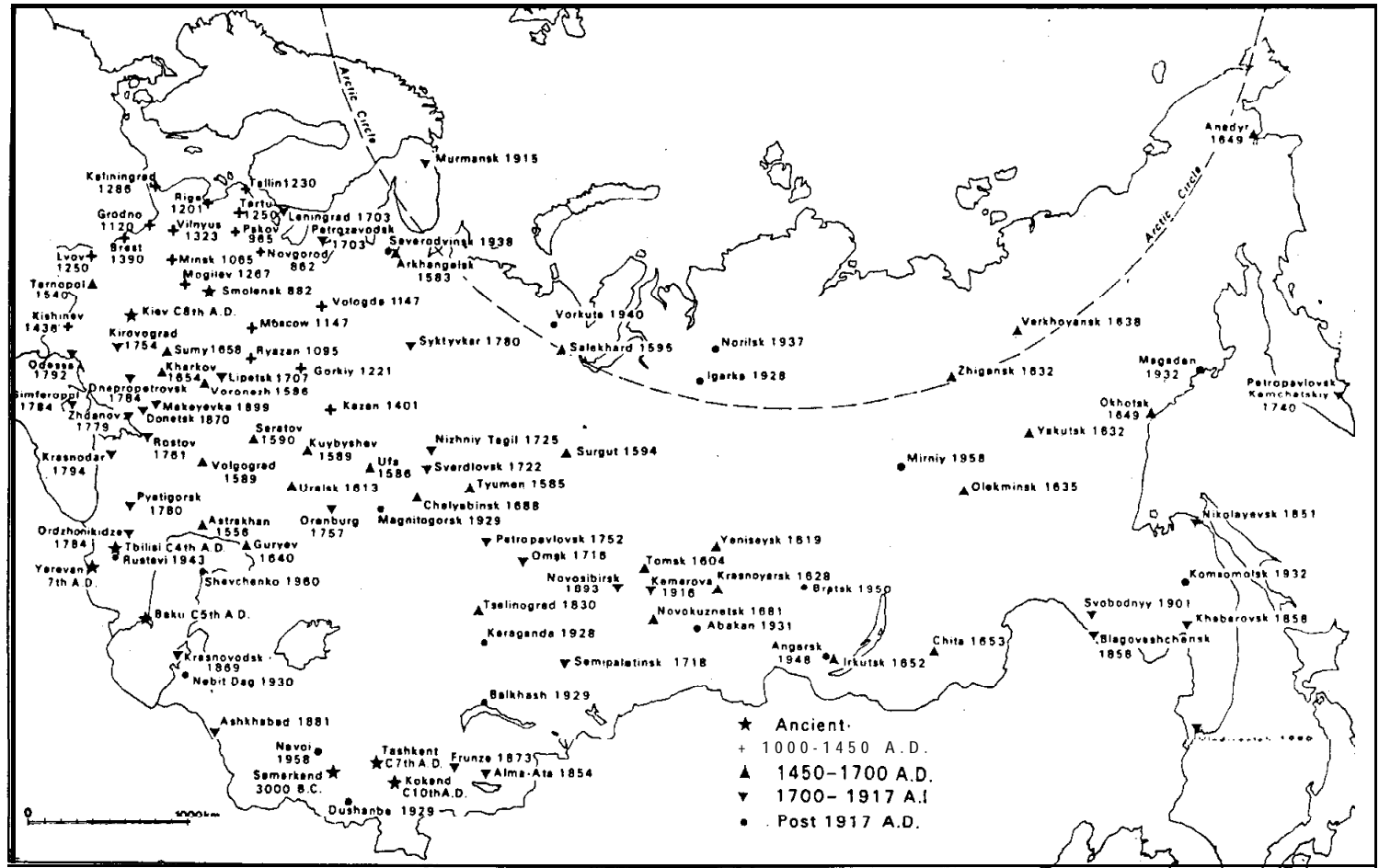
ภายใต้ลัทธิสังคมนิยมการย้ายถิ่นจะมีการวางแผนมาก่อน แต่ไม่ได้หมายความว่า ทุก ๆ คนที่ย้ายไปที่ใหม่เพราะว่าได้รับคำสั่งให้ย้าย จะมีผู้ที่ย้ายเพราะได้รับคำสั่งเพียงไม่มากนัก ได้แก่ผู้ที่อยู่ภายใต้สัญญาหรือผู้ที่จบการศึกษาและต้องการจะทำงานในตำแหน่งที่ตนเองต้องการ หลังจากที่ตนเองสำเร็จการศึกษาแล้ว เป็นต้น การวางแผนในการอพยพหมายถึง การที่มีโครงการใหม่ตั้งขึ้นมาและจะมีงานให้ผู้อพยพทำในระยะนาน ได้มีการให้ที่อยู่อาศัยอย่างดีต่อผู้ที่ย้ายเข้ามา และให้ความสะดวกสบายในด้านต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้โดยทางอ้อมแล้วจะเห็นว่า การวางแผนในการย้ายถิ่นที่อยู่จึงนับเป็นสิ่งสำคัญ

การวางแผนทางเศรษฐกิจของประเทศนับเป็นการจัดเตรียมการจ้างคนเข้าทำงาน ไม่ใช่แต่ในพื้นที่ซึ่งขาดแรงงานเท่านั้น แต่เป็นพื้นที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับแหล่งส่งกำลังด้วย สิ่งที่สำคัญก็คือ ไม่เฉพาะการจ้างกำลังงานเท่านั้น แต่ยังเป็นผลสูงสุดในการจ้างงานด้วย ด้วยเหตุนี้จึงได้เกิดการเตรียมการที่จะดึงดูดคนให้เกิดการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วในพื้นที่ต่าง ๆ ในทางส่วนตัวบุคคลอาจจะเกิดการย้ายถิ่นอย่างกะทันหัน เพราะต้องทำตามสัญญา ตามการจ้างคนเข้าทำงานขององค์กรต่าง ๆ หรือของสถานที่นั้นหรือเริ่มไปอยู่ด้วยตนเอง แต่ลักษณะสำคัญของการย้ายถิ่นคือ การวางแผนการลงทุนทางการผลิตโดยดูตามสภาพทางภูมิศาสตร์ ในการสร้างเมืองใหม่ ๆ การตั้งชุมชนต่าง ๆ ตั้งแหล่งอุตสาหกรรม ถนน และการคมนาคมที่สะดวกสบายขึ้น ด้วยแผนงานต่าง ๆ ที่รัฐบาลได้วางไว้เพื่อการพัฒนาจึงทำให้การย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ได้มีความสะดวกต่าง ๆ ขึ้นโดยทั่วกัน

ในด้านจิตใจย่อมเป็นส่วนสำคัญในการย้ายถิ่นที่อยู่เช่นกัน เพราะมีผลให้ผู้ที่ทำงานกระตือรือร้นที่จะทำงานหนักและได้ผลมากโดยเฉพาะ งานก่อสร้างในโครงการใหญ่ ๆ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก ได้กระตุ้นให้ใช้ความสามารถพิเศษและความสามารถให้กว้างขวางออกไปในการนำเทคนิคที่ทันสมัยเข้ามาใช้ ทั้งยังเปิดโอกาสให้พวกเขาได้ใช้ความรู้และประสบการณ์ในที่ซึ่งขาดผู้ชำนาญด้านฝีมือและวิศวกร นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนในการเป็นผู้ซึ่งไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในที่แห่งใหม่ สร้างเมืองใหม่ขึ้น โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าและโรงงานอุตสาหกรรม

2.5 การกระจายของประชากรในสหภาพโซเวียต (Population Distribution in the Soviet Union)

การกระจายของประชากรในสหภาพโซเวียตจะไม่เท่ากัน ความหนาแน่นของประชากรในประเทศ ประมาณ 11 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ซึ่งนับว่าน้อยกว่าครึ่งของทวีปเอเชีย

รูป 5.2 : แสดงเมืองที่เกิดขึ้นตามลำดับ ซึ่งปรากฏว่าเมืองส่วนใหญ่ซึ่งเกิดขึ้นในยุคแรก ๆ จะปรากฏในดินแดนเอเชียกลางแถบโอเอซิสและบางส่วนของรัสเซียในยุโรป ซึ่งปัจจุบันเมืองจะขยายไปทางภูมิภาคทรานส์-โวลกา และไซบีเรีย

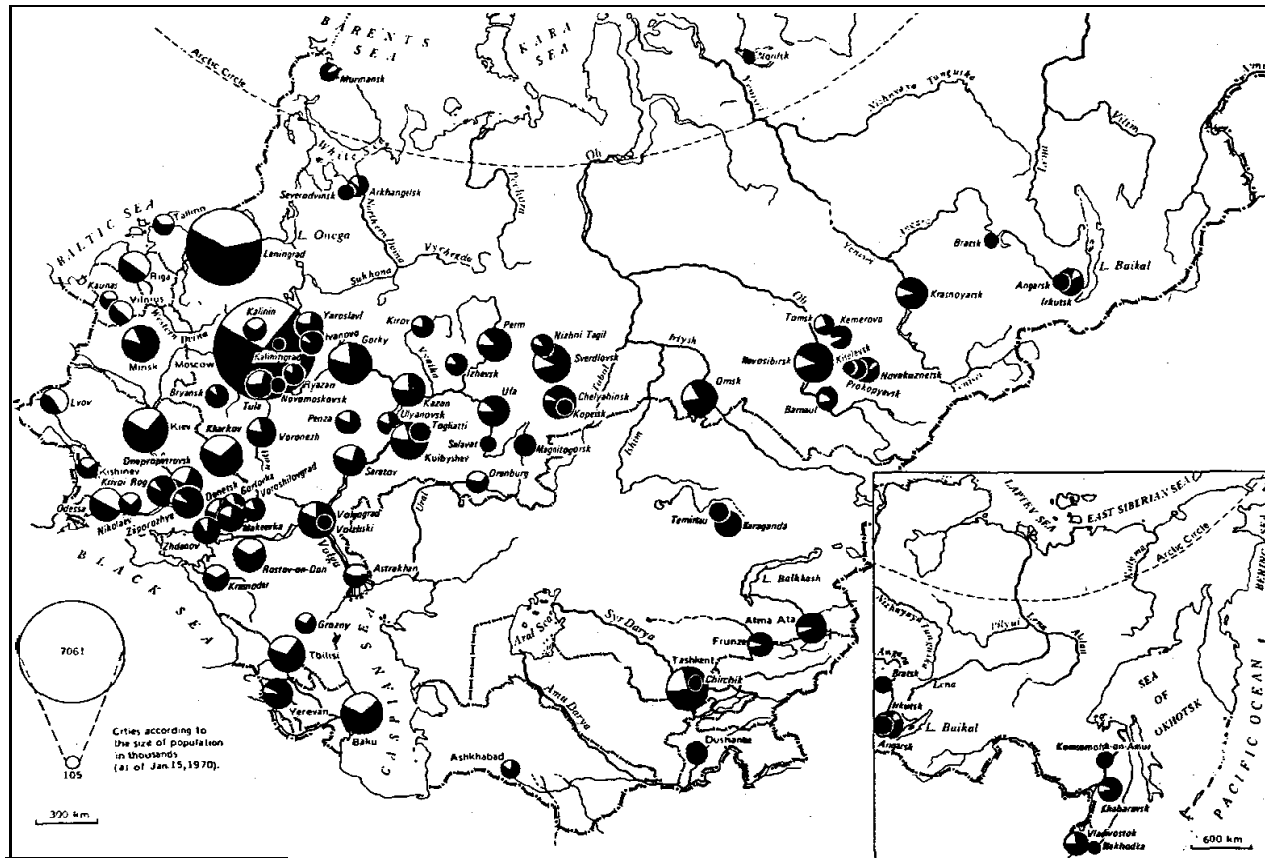
ที่มา : Symons, อ้างแล้ว, รูปที่ 10.2

ความหนาแน่นของประชากรในโลก เมื่อเทียบกับพื้นที่ซึ่งมีประชากรอยู่หนาแน่นแล้ว ยังมีที่อีกมากมายที่ยังไม่มีผู้คนเข้าไปอยู่ไม่แต่ในทางเหนือสุด (Far North) และในแถบทะเลทรายเท่านั้น แต่ยังมีในเขตของไซบีเรียและทางตะวันออกไกลของสหภาพโซเวียต ความแตกต่างในความหนาแน่นของประชากรมีจำนวนมาก ในแถบมอสโก รวมทั้งนครที่มอสโกเองด้วย ตัวอย่างเช่น จำนวนความหนาแน่นของประชากรมีถึง 300 คนต่อตารางกิโลเมตร ขณะที่แถบมาคาดานมีเพียง 0.3 ต่อตารางกิโลเมตร

ประชากรจะอยู่กันหนาแน่นมากในแถบอุตสาหกรรมรอบ ๆ มอสโกในแถบกลางของ Black-Earth เกือบทั้งหมดของเมืองยูเครน และหลาย ๆ ส่วนของตอนเหนือของคอเคซัส บริเวณเกือบทั้งหมดของภูมิภาคทรานส์คอเคเซีย และที่แหล่งน้ำในทะเลทราย ในเอเชียกลาง ในบริเวณเหล่านี้จำนวนประชากรจะอยู่กันหนาแน่นเกินกว่า 50 คนต่อตารางกิโลเมตร ในขณะที่บางส่วนจะเกิน 100 และ 200 คน บริเวณที่มีประชากรหนาแน่นประมาณ 30-40 คนต่อตารางกิโลเมตร จะนับว่าเป็นที่ซึ่งมีประชากรหนาแน่นมาก ซึ่งได้รวมทั้งแคว้นไบโรสเซีย แถบบอลติก ภูมิภาคโวลกาทอนกลาง บริเวณทั้งหมดของ Central Urals และหลาย ๆ แห่งที่อยู่ข้างทางรถไฟสายไซบีเรีย

ในเขตที่มีประชากรหนาแน่นจะมีความกว้างถึง 1,500 กิโลเมตร ในทางทิศตะวันตกและใกล้ชายแดนของสหภาพโซเวียตจากทะเลบอลติกและเมืองเลนินกราดลงมาถึงรัฐโมลดาเวียทางทิศเหนือได้จำกัดจำนวนความหนาแน่นของประชากรไว้สำหรับชาวยุโรปที่อยู่ในสหภาพโซเวียตไว้ที่เมืองเลนินกราด เซรีโพเวทส์ โวลกดา และคิรอฟ ขณะที่ทางใต้ได้จำกัดไว้ใกล้ ๆ เส้นเขตติดต่อกับเมืองโอดีสซา เมืองเคอร์สัน เมืองชดานอฟ และรอสทอฟ หลังจากนั้นเส้นแบ่งเขตได้ตัดไปทางตะวันออกเฉียงเหนือตรงไปยังเมืองซาราดอฟ และต่อไปที่เมืองคัยบีเชฟ และยูฟา การแบ่งเขตนี้ไม่ได้มีผลอะไรเลยที่จะแบ่งให้เขตทั้ง 2 ส่วนเท่ากันโดยเฉพาะเขตระหว่างแถบที่ไม่ใช่แหล่งดินดีและดินไม่ดำ (Non-black earth zone and the black-earth zones) ของส่วนของชาวยุโรปในสหภาพโซเวียต

ความหนาแน่นของประชากรจะอยู่ในเขตที่แคบที่ไปสู่เมืองยูราล ซึ่งแคบกว่า 600 กิโลเมตร ทางด้านตะวันออกจะกว้างไปถึงประมาณเมืองกราสโนยาร์สค์ และตรงไปทางช่องแคบแถบตะวันออกขนานไปกับทางรถไฟสายไซบีเรียขนานไปกับภูเขาและแม่น้ำอามูร์ จนถึงเขตแดนติดกับประเทศจีน มีระยะทางยาวไปถึงเขต Primorye ในตะวันออกไกลของสหภาพโซเวียต วลาดิวอสต็อกและเมืองท่าของนาโคคคา

POPULATION GROWTH IN CITIES
BETWEEN 1926 AND 1970

- Size of population in 1926
- Population growth between 1927 and 1970

NB. The map shows cities which in 1970 had a population of over 300,000 (also Ashkhabad, capital of the Turkmen SSR) and new cities with a population of over 100,000

รูปที่ 5.3 : การเติบโตของประชากรในเมืองใหญ่ระหว่างปี พ.ศ. 2489 และ 2513

ที่มา : Kalesnik, and Pavlenko, อ้างแล้ว, หน้า 146.

ได้มีนักเศรษฐศาสตร์ภูมิศาสตร์ของโซเวียตชื่อ N.I. Lyalikov ได้อธิบายเกี่ยวกับเขตที่มีการกระจายของประชากรไว้ได้อย่างเหมาะสมสำหรับการจำกัดเขต ซึ่งเกือบ 3 ส่วนของประชากรจะเป็นผู้ที่เข้ามารวมตัวกัน

ในทางตอนเหนือของบริเวณที่มีประชากรอยู่หนาแน่นอันได้แก่แถบที่ขยายออกไปในป่า ตรงไปทางใต้ได้มีการกระจายกันออกไปทางตอนเหนือของคอเคซัสและทรานส์คอเคเซีย และพวกที่อพยพกันไปทางแถบเอเชียกลางและในตอนใต้ของคาซัคสถาน

เขตที่ประชาชนกระจายออกไปเป็นส่วนใหญ่มักจะเป็นแบบแนวอนแถบตะวันออก-ตะวันตกโดยธรรมชาติ ทางภูมิศาสตร์เขตซึ่งมีสิ่งจูงใจประชากรให้กระจายกันไปตามธรรมชาติ แต่เป็นเพียงส่วนหนึ่งและเป็นสิ่งจูงใจโดยทางอ้อมเท่านั้น เขตส่วนใหญ่ที่ประชากรกระจายกันเข้าไปอยู่ในเขตชาวยุโรปของสหภาพโซเวียตและทางตะวันออกของยูราล ซึ่งตั้งอยู่ในที่ราบชายป่า และมีเพียงจำนวนเล็กน้อยที่เข้าไปอยู่ในป่า ในการศึกษาประวัติจะเห็นว่าทั้งสองฝ่ายต่างได้พิสูจน์ให้เห็นถึงการพัฒนาไปในด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ซึ่งนับเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่ง การพัฒนาในด้านผลิตภัณฑ์ในเขตกิจกรรมหลัก (Main Zone) เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดประชากรที่มีประสิทธิภาพขึ้น ดังเช่น การผลิตเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาขึ้น สถานที่ซึ่งในอดีตไม่เคยเป็นที่ดึงดูดใจกลับเริ่มเป็นที่ซึ่งทำให้คนร่ำรวยขึ้นมาได้ทั้งที่เดิมไม่เคยมีใครรู้จักหรือสนใจเลย ดังนั้นเมื่อกลุ่มคนส่วนใหญ่ได้กระจายเข้าไปอยู่อันเป็นเวลาเดียวกับที่ประเทศกำลังเร่งกำลังการผลิต เพื่อการพัฒนาซึ่งขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้จึงเป็นผลให้มีศูนย์กลางทางเศรษฐกิจได้ยู่คขึ้นมาเรื่อยๆ ในที่ซึ่งคนไม่เคยสนใจเลย

ด้วยระยะเวลาที่ประชากรซึ่งอยู่รอบนอกเขตใหญ่นี้ได้เพิ่มขึ้นมา จำนวนของประชากรที่อาศัยอยู่ทางตอนใต้ของเขตกิจกรรมหลัก ได้เติบโตขึ้นถึง 50 เปอร์เซ็นต์ ส่วนใหญ่อยู่ในคาซัคสถาน ตอนกลางของเอเชียและตอนเหนือของคอเคซัส และประชากรในเขตภาคเหนือของแผ่นดินใหญ่ก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว

สำหรับประชากรที่กระจายกันอยู่ในเขตกิจกรรมหลักนั้น จำนวนของพลเมืองทางด้านตะวันออกของเทือกเขายูราล มีเกือบจะเป็นสองเท่ามาตั้งแต่สมัยสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สอง ทั้งนี้รวบรวมเขตทั้งหมดและโดยเฉพาะทางด้านตะวันออกของยูราล ประชาชนได้กระจายกันออกไปอยู่บริเวณรอบนอก ตัวอย่างเช่น ชาวบราทส์ไคร์รวมตัวกันอยู่ในแคว้นอิร์คุตส์ และประชากรในทางตอนเหนือและทางตอนใต้ของยูราลได้ขยายออกไปมากอย่างเห็นได้ชัด ด้วยเหตุนี้แม้ว่าเขตกิจกรรมหลักจะขยายออกไปอยู่ตลอดเวลา ความสูงต่ำของผืนแผ่นดินยังเหมือนสภาพเดิม และประชากรส่วนใหญ่ของประเทศก็ยังอยู่กันที่นั่นเช่นเดิม

ในทางตรงกันข้ามจำนวนของประชากรจะขยายไปยังเขตต่าง ๆ ของสหภาพโซเวียตอย่างสม่ำเสมอ ขนาดของชาวเมืองกับชาวชนบทได้เปลี่ยนไปอย่างมาก เช่นในปี พ.ศ. 2469 ผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองปีประมาณ 18 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมด โดยในปี พ.ศ. 2518 มีประชากรถึง 60 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมด

การกระจายของประชากรอีกครั้งจากชนบทสู่เมืองได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางเกษตรกรรม มีการนำเครื่องจักรเข้ามาช่วยในการเพาะปลูกซึ่งเป็นที่ให้มีการเปลี่ยนแปลงในชนบท ในขณะที่เดียวกันกับความก้าวหน้าในด้านอุตสาหกรรมเป็นสิ่งดึงดูดคนให้เข้าสู่เมือง

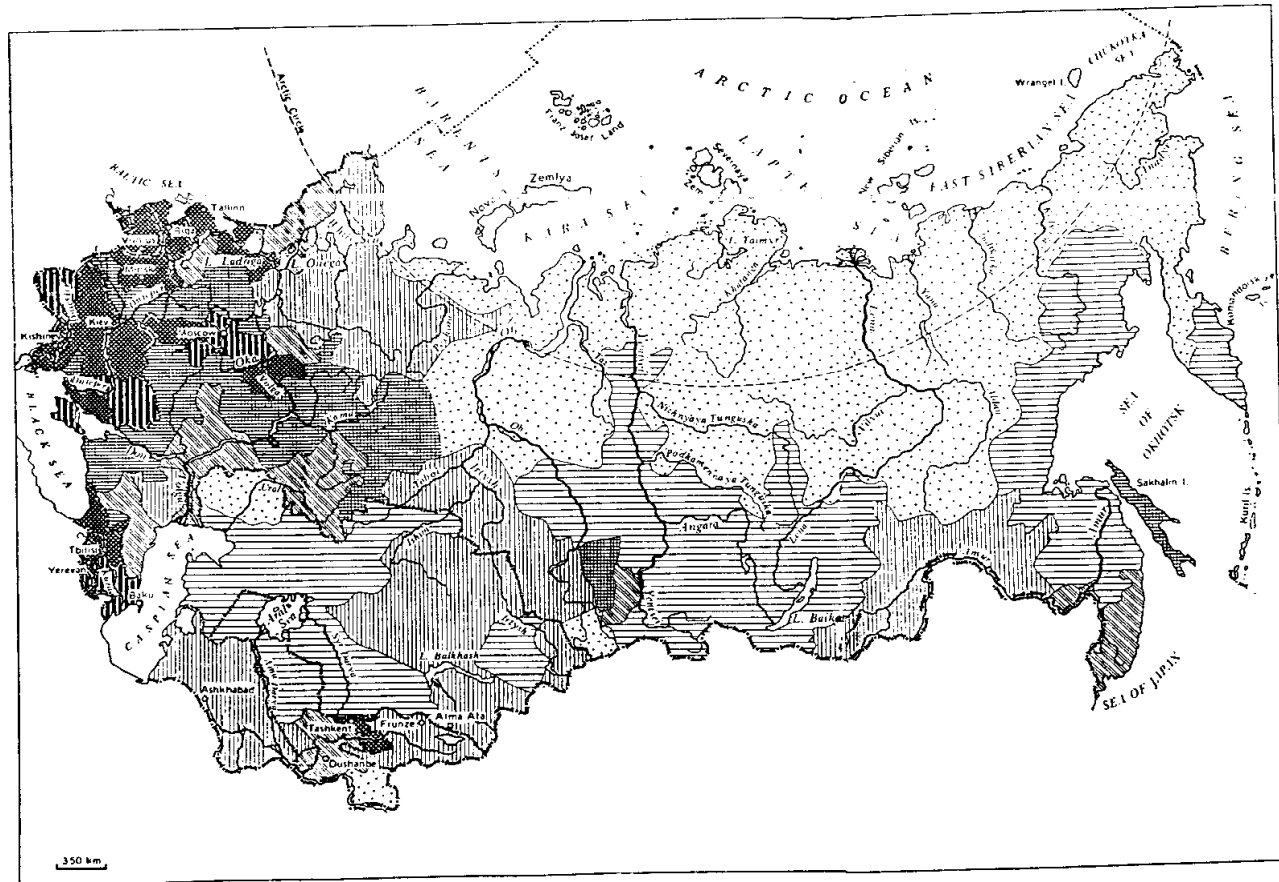
2.5.1 สภาพเมืองของโซเวียตและสภาพทางภูมิศาสตร์ (Soviet Cities and Their Geography)

ในปีที่ผ่านมามีเมืองต่าง ๆ ได้เจริญขึ้นอย่างรวดเร็วมาก มีเมืองใหม่ ๆ เกิดขึ้นหลายเมืองและเจริญขึ้นเรื่อย ๆ จึงเป็นผลให้ชาวเมืองมีจำนวนเพิ่มตามขึ้นมา ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าสิ่งเหล่านี้ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะทางภูมิศาสตร์ ลักษณะทางภูมิประเทศด้วย และสืบเนื่องมาจากแบบอย่างที่เหมาะสม ๆ กันในส่วนต่าง ๆ ของสหภาพโซเวียต ซึ่งพวกเขาต่างก็มาจากแหล่งพัฒนาทางอุตสาหกรรมอันเป็นที่ต้องการอยู่ในที่ซึ่งใช้แรงงานทั้งสิ้น

ในปี พ.ศ. 2504 ประชากรที่เป็นชาวเมืองของสหภาพโซเวียตได้นำหน้าชาวชนบทเป็นครั้งแรกและในปี 2513 มีถึง 56 เปอร์เซ็นต์ของประชาชนทั้งประเทศ อัตราที่สูงของเมืองนั้นได้เกิดขึ้นมาจากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงในด้านสัมพันธภาพระหว่างประชากรที่ต่างกลุ่มกัน และจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน

การเติบโตของประชากรในเมืองของสหภาพโซเวียตระหว่างที่มีการสำรวจสำมะโนประชากรในปี 2469 และ 2513 นั้น ประกอบด้วยข้อมูลดังนี้คือ การเจริญเติบโตตามธรรมชาติของประชากรในเมือง มีถึง 28.1 ล้าน จากการย้ายถิ่นที่อยู่ของประชาชนจากชนบทเข้าสู่เมือง 59.5 ล้านคน การย้ายจากเมืองในชนบทเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในเมืองและรวมกลุ่มชาวชนบทหลาย ๆ กลุ่มเข้าสู่เมือง ซึ่งรวมแล้วประชากรในเมืองจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอีก 17.8 ล้านคน นอกจากนี้ยังรวมถึงผู้ที่อาศัยในเมืองอีก 4.3 ล้านคนซึ่งได้รวมกันเข้าในสหภาพโซเวียตในปีและหลังปี พ.ศ. 2482

ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้วว่าระบบอุตสาหกรรมนับเป็นหัวใจสำคัญ ที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาขึ้นในเมืองของโซเวียตและทำให้การอุตสาหกรรมมีอำนาจเหนือเศรษฐกิจของ

CONCENTRATION OF URBAN COMMUNITIES

- Thousands of sq. km per town (in 1967)
- 0.1-0.5
- 0.6-1.0
- 1.1-2.0
- 2.1-4.0
- 4.1-10.0

- 10.1-30.0
- more than 30.0

รูป 6.4 : การรวมตัวของชุมชนเมือง

ที่มา : อ้างแล้ว, หน้า 148

ชาวเมือง นอกจากนี้แล้วยังมีส่วนประกอบต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตและส่วนที่ไม่ใช่ผลผลิตอันได้แก่ การคมนาคม การค้า ระบบเศรษฐกิจ ด้านวิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม สุขภาพและสิ่งสร้างขึ้นใหม่ เป็นต้น

เมืองไซเวียตได้มีการสร้างขึ้นใหม่และขยายออกไปเรื่อยๆ พร้อมกับจำนวนที่เพิ่มขึ้น จากการสำรวจพบว่าในปี พ.ศ.2469 มีกลุ่มเมืองเพียง 1,925 เมืองในสหภาพไซเวียต ซึ่งในปี พ.ศ.2513 มีเพิ่มเป็น 1935 เมืองและมีการตั้งเมืองใหญ่ 3,569 เมือง ซึ่งตัวเลขเหล่านี้เป็นเครื่องแสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงได้

การพัฒนาของเมืองได้เป็นแนวทางให้เกิดการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจในบางส่วนจากเหตุนี้จึงทำให้เห็นความแตกต่างกันโดยเฉพาะในเมืองของไซเวียต เมืองที่อยู่แถบกลางและทางบริเวณตอนใต้ของยุโรปในสหภาพไซเวียตเป็นแหล่งที่มีวิศวกรรม เคมี อุตสาหกรรม การทอผ้าและเหมืองถ่านหิน เมืองคาซัคสถานและยูราลเป็นถิ่นที่มีการขุดแร่และโรงงานถลุงเหล็ก ในภาคเหนือมีโรงงานทำไม้และโรงงานแร่ รวมถึงเหมืองถ่านหินที่มีมากกว่าที่อื่น สิ่งที่เกี่ยวข้องระหว่างการพัฒนาของเมืองกับความเจริญของผลิตผลทางอุตสาหกรรมได้นำไปสู่ “เมืองแห่งการถลุงเหล็ก” ซึ่งในเวลาต่อมาได้กลายเป็น “เมืองแห่งวิศวกรรม” “เมืองเคมี” และ “เมืองแห่งแร่ธาตุ” “เมืองอุตสาหกรรมทอผ้า” “เมืองอุตสาหกรรมไม้ซุง”

ในขณะเดียวกันความแตกต่างในด้านเศรษฐกิจของแต่ละสาขา ย่อมเป็นที่ดึงดูดใจสำหรับเมืองใหม่ ๆ อัตราในการพัฒนาของเมืองจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง และจากช่วงเวลาหนึ่งไปยังอีกช่วงหนึ่งย่อมต่างกัน การวางแผน 5 ปีก่อนสงครามได้เน้นที่การพัฒนาถ่านหินถ่านหินและการถลุงเหล็กในพื้นที่ต่างกันไปของสหภาพไซเวียต มากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ของเมืองที่เกิดขึ้นใหม่ได้ทำเหมืองถ่านหิน ถลุงโลหะ และทำอุตสาหกรรมด้านเคมีและป่าไม้ ซึ่งเวลานั้นเป็นเวลาที่เกิดเมือง เช่น โนวโควซเนีย และแม็กนิโตกอร์ส ซึ่งปัจจุบันเป็นส่วนที่สำคัญในทางเศรษฐกิจของสหภาพไซเวียต

ตั้งแต่สงครามเป็นต้นมาความเจริญเติบโตของเมืองใหม่ ๆ ได้เพิ่มขึ้นตามลำดับ ได้มีการสร้างสถานีผลิตไฟฟ้าขนาดใหญ่ขึ้น และได้มีการพัฒนาในทางวิศวกรรมน้ำมันและแหล่งแร่ อุตสาหกรรมทางเคมี เมืองแองกราส และโวลซ์สกี นูเร็ค และรัสทาวีไมร์นี้ และบราทส์ โนวโพลีทส์ และนาวอย เมืองเหล่านี้ได้เป็นเมืองมากกว่า 30 ปี และเป็นเมืองซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเจริญในสหภาพไซเวียต

2.5.2 ชุมชนเมือง (Urban Communities)

การที่มีชุมชนเกิดขึ้นย่อมทำให้เกิดการพัฒนาขึ้นในแหล่งที่ต่างกันออกไปและมัก

จะมีการก่อสร้างถนนหนทาง หรือทางรถไฟสายใหม่ขึ้น การขยายตัวในด้านเศรษฐกิจเช่นนี้ ทำให้มีจำนวนเมืองใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น (ซึ่งเป็นเมืองที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนในรัสเซีย) มีหลายเมืองที่ต่อมาได้กลายเป็นเมืองใหญ่ ๆ ไป

กลุ่มเมืองที่ใหญ่ที่สุด มากกว่า 1,700 กลุ่ม มาจากเมืองขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งมีประชากรถึง 100,000 คน ประมาณ 1,500 เมือง แต่ละเมืองจะมีประชากรสูงถึง 50,000 คน ตามปกติแล้วเป็นการรวมตัวขั้นแรกในทางเศรษฐกิจในเขตชนบทของประเทศเมืองเหล่านี้หลายเมืองเต็มไปด้วยเหตุการณ์ต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์และถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปของผลิตผลอีกในลักษณะที่เหมือน ๆ กันก็ตาม ในด้านการเมือง การบริหาร ด้านวิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม และด้านสุขภาพ และการที่สร้างสรรสิ่งใหม่ ๆ ได้เปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัด มีเมืองเล็ก ๆ หลายเมืองในบอลติก ในทางตะวันตกของยูเครน ในบางเขตของไบโลรัสเซีย ซึ่งทั้งหมดต่างก็ตั้งอยู่บนแนวฝั่งของแม่น้ำโวลกา แม่น้ำโอกา แม่น้ำดนิปร์ และแม่น้ำพริพยาท และตามแนวของเส้นทางการเดินทางโดยทางรถไฟสายเก่า ซึ่งขนานไปจากมอสโกสู่เลนินกราด เบรสต์ อาร์คานเกล คาชาน คาร์คอฟ และเมืองเคียฟ ดูคล้ายกับว่าเส้นทางนี้ได้ขนานไปกับทางรถไฟสายไซบีเรียและรอบเทือกเขาของเอเชียภาคกลาง และภูเขาคอเคซัส นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะให้เมืองเล็ก ๆ เหล่านี้เข้าไปสู่แบบเศรษฐกิจสำหรับที่นี่แล้วจะเห็นว่าประชาชนที่อยู่ในชนบท เริ่มจะมีการเปลี่ยนเข้าสู่ชีวิตที่ทันสมัยและรับวัฒนธรรมของเมือง

ปัจจุบันจำนวนเมืองเล็ก ๆ นี้ปัจจุบันกลับกลายเป็นสถานที่สำคัญในด้านเป็นที่พักผ่อน ในโซเวียตสมัยก่อนเมืองเล็ก ๆ สถานการพักผ่อนที่นั่นและมีจำนวนน้อย ต่อมาจึงได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะทางฝั่งทะเลดำ ของเมืองคอเคซัสและไครเมียบนทะเลบอลติก และในทรานส์คอเคเซีย

ความเจริญในทางวิทยาศาสตร์ในสังคมของมนุษย์ เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงเวลาของเรา เป็นเครื่องนำทางให้มีเมืองเล็ก ๆ เกิดขึ้นมาใหม่แสดงความเจริญทางวิทยาศาสตร์หรือนำเอาวิทยาศาสตร์และการผลิตมาใช้ร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีเมืองอีกหลายเมืองเกิดขึ้นเรื่อย ๆ รอบแหล่งที่มีเศรษฐกิจดี เช่น ดับนา อีปนินส์ พุซชิโน ในเขตเศรษฐกิจของมอสโก และอคาเดมโกโรด็อค (เมืองแห่งวิทยาศาสตร์) ใกล้กับโนโวซีเบิร์ก

ยังมีกลุ่มเมืองอุตสาหกรรมที่สำคัญ ๆ ซึ่งคงความเป็นอยู่ได้ด้วยความสามารถพิเศษ และการขยายดินแดนออกไปในที่ที่มีผลิตผลต่างกันไป ดังภูมิภาคโดเนทส์-ดนิปร์ มีถึง 125 เมือง ในยูราลมี 90 เมือง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเอเชียภาคกลาง มีประมาณ

50 เมือง และในมอสโกมีประมาณ 70 เมือง ความมุ่งหมายของการพัฒนาทางอุตสาหกรรมของเมืองเล็ก ๆ และเมืองขนาดกลางหลาย ๆ เมืองมีมากเป็นพิเศษในหลายปีที่ผ่านมา มีการจ้างผู้ที่มีประสิทธิภาพเข้าทำงานและจ้างผู้ชำนาญพิเศษ และมีการร่วมมือกันหลาย ๆ สาขาในการผลิต ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นผลโดยตรงของความเจริญทางวิทยาศาสตร์และความก้าวหน้าทางด้านเทคนิค ซึ่งทำให้การอุตสาหกรรมหลาย ๆ สาขาอาศัยแหล่งวัตถุดิบและกำลังงานน้อยลง

ในเวลาเดียวกันนี้จำนวนประชากรที่คงที่ซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีสิ่งแวดล้อมอันเป็นประโยชน์เช่นนี้ ทำให้สภาพทางภูมิศาสตร์ของการอุตสาหกรรมได้ขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง

การขยายตัวของประชากรมักจะเป็นที่ทราบดีว่ามาจากเมืองเล็ก ๆ ซึ่งมีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ยังผลให้แต่ละเมืองมีประชากรมากถึงขีดจำกัดของแต่ละกลุ่ม และจะกลายเป็นเมืองขนาดกลางและขนาดใหญ่ซึ่งมีจำนวนประชากรมากกว่า 100,000 คน

โดยทั่วไปความโน้มเอียงในการพัฒนาของการตั้งเมืองนั้นมักจะเป็นการรวมตัวกันและขยายต่อไป ในทางกลับจะเห็นได้ว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของสหภาพโซเวียตนั่นเอง ตามหลักที่ว่าเมืองใหญ่สามารถกระตุ้นให้เกิดความเจริญในด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมในบริเวณใกล้เคียงอันเป็นเมืองเล็ก ๆ ซึ่งบางทีอาจจะกลายเป็นเมืองใหญ่โตได้

เมืองที่ใหญ่ที่สุดของประเทศจะมีประชากรประมาณ 500,000 คนหรือมากกว่านั้น และเป็นที่ยิ่งรวมความสำคัญในด้านต่าง ๆ ไว้จึงเปรียบเสมือนเป็น “เมืองหลวง” ในแคว้นใหญ่ ๆ อาจพูดได้ว่าการพัฒนาของเมืองที่ใหญ่ที่สุดนั้น คิดเป็นตัวเลขได้ประมาณมากกว่า 25% ของชาวเมืองของสหภาพโซเวียต ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญในด้านเศรษฐกิจของชาติ และความเปลี่ยนแปลงในด้านภูมิศาสตร์เศรษฐกิจโดยสิ้นเชิง

จากการสำรวจสำมะโนประชากร ในปี พ.ศ.2469 พบว่ามีเพียง 3 เมืองเท่านั้นที่ยอมรับเอาสิ่งใหม่ๆ เข้ามา เมืองเหล่านี้ได้แก่ มอสโก เลนินกราด และเคียฟ ในปี พ.ศ.2482 จึงได้มีเมืองอื่นเพิ่มขึ้นมาจากเดิมคือ เมืองดนิโปรเปโตรอฟสค์ โอเดสสา คาร์คอฟ รอสตอฟ-ออน-ดอน (หรือรอสตอฟ-นา-โดนุ) กอร์กี บากู ทบิลิซิ และทชเค็นท์ สีเมืองแรกเจริญขึ้นในที่ของเมืองทางใต้ของเขตยุโรปของสหภาพโซเวียต โดยเริ่มจากการสร้างที่ซึ่งเจริญทางเศรษฐกิจ การเติบโตของเมืองบากู ทบิลิซิ และทชเค็นท์เช่นเดียวกัน เป็นการเจริญอย่างรวดเร็วในด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรม สำหรับเมืองที่อยู่ห่างไกลออกไปของสหภาพโซเวียต

ในการสำรวจระหว่างปี พ.ศ.2482 และ 2502 รวมทั้งปีที่เกิด “สงครามรักชาติ” สมัยหลังสงครามได้มีการก่อสร้างสิ่งใหม่ๆขึ้น และมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ซึ่งความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจได้เกิดขึ้นภายในประเทศอย่างรวดเร็ว ถึงแม้จะไม่เท่ากันทุกเมือง ซึ่ง 10 ใน 14 เมืองได้ชื่อเป็น “เมืองที่ใหญ่ที่สุด” ได้อยู่ในเขตยูราล โวลกา และทางไซบีเรียตะวันตก โวลโกกราด คาซาน คัยบีเชฟ สาราทอฟ เพอร์ม ซเวตลือฟ เซลยาบินสค์ ยูฟา โนโวซิเบิร์ก และออมส์ เมื่อรวมกันแล้วในขณะนั้นจะมีถึง 25 เมืองในสหภาพโซเวียต นอกจากเมืองที่ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นว่ากลุ่มนี้ได้รวมเอาโดเนทส์ ริกา มินสค์ และเยเรวาน เข้าไว้ด้วย

หลังจากปี พ.ศ.2512 ได้มีเมืองต่างๆอีกหลายเมืองมีชื่ออยู่ในรายชื่อด้วยซึ่งรวมไปทั่วประเทศ ด้วยเหตุนี้ในทางภาคใต้ของยุโรปซึ่งเป็นส่วนของสหภาพโซเวียต เมืองที่มีประชากรสูงสุดจะมีถึงครึ่งล้านคนรวมถึงเมืองลือฟ (Lvov) ซาโปโรไซต์ และคริวอย์ ร็อก ในตอนกลางของรัสเซีย มีเมืองโวโรเนส และยาโรสลอฟในคาซัคสถาน มีเมืองอัลมา-อาตา และคารากันดา และในไซบีเรียตะวันออกมีเมืองกราสโนยาร์สค์

ฐานะทางภูมิศาสตร์เศรษฐกิจของเมืองเหล่านี้ได้ถูกสร้างขึ้นอย่างกว้างขวางด้วยความโน้มเอียงเข้าสู่สภาพแวดล้อม ประชากรเหล่านี้ได้กระจายกันออกเป็นกลุ่มประกอบด้วยระบบซึ่งเป็นศูนย์กลางของประชาชนที่ขึ้นอยู่กับขนาด และความสำคัญของเศรษฐกิจ ด้วยระบบทางเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม ซึ่งไม่ได้มีการจำกัดในแต่ละเมือง แต่ได้กระจายไปตามบริเวณที่ใหญ่กว่าอันเป็นศูนย์กลางของประชาชนที่แตกต่างกัน ทั้งขนาดและความสามารถในทางเศรษฐกิจได้ตั้งเข้าสู่วงจรของเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของเมืองใหญ่ ในขณะที่เดียวกันเมืองขนาดเล็กและขนาดกลางและหัวเมืองเล็ก ๆ ซึ่งตั้งระบบนี้ขึ้นและถือเอาส่วนของแรงงานโดยแบ่งตามภูมิศาสตร์ภายในพื้นที่ซึ่งสรุปเอาว่าเป็น ส่วนประกอบของเมืองที่ใหญ่ที่สุดเป็น “ศูนย์กลาง” และกลายมาเป็นเมืองที่ชำนาญในด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ และได้สร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาอันเป็นจุดเริ่มต้นของระบบนี้

ด้วยเหตุนี้ส่วนประกอบของเมืองศูนย์กลางนี้จึงไม่ได้มีการจำกัดอีกต่อไป ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ เพราะว่าเมื่อประชาชนต่างกระจายกันออกไป ไม่ได้รวมอยู่เพียงจุดใดจุดหนึ่งอันทำให้เกิดชุมชนแออัดและเป็นแหล่งเสื่อมโทรมสำหรับเมืองใหญ่ ๆ

ตามหลักแล้วการรวมตัวเป็นกลุ่มนั้น ในเมืองใหญ่ ๆ จำต้องมีการวางแผนการกระจายประชากรออกเป็นกลุ่มก่อนในขั้นแรก การที่จะรวมตัวเป็นกลุ่มก่อนได้นั้น ต้องมีการพัฒนาถึงระบบการคมนาคมเพื่อเชื่อมระหว่างเมืองและชุมชนเล็ก ๆ เข้าด้วยกัน โดยการ

เปรียบเทียบสัดส่วนระหว่างประชากรที่อยู่ต่างกลุ่มกันกับประชากรที่อยู่ในเมืองศูนย์กลาง เราสามารถมองเห็นถึงความต่างของการกระจายของประชากรโดยกลุ่มต่าง ๆ รอบเมืองใหญ่ ๆ ของสหภาพโซเวียต ซึ่งสัดส่วนนี้จะอยู่ระหว่าง 2 : 1 และ 1 : 1 เมืองศูนย์กลางที่มีการพัฒนาเป็นกลุ่มนี้รวมถึงมอสโก บากู สเวร์ดลอฟสค์ โดเน็ตส์ ดนิโปรเปโตรอฟสค์ คาร์คอฟ และ คัยบีเซฟ อย่างไรก็ตามไม่มีการรวมตัวกันในบริเวณเมืองออมส์ ขณะที่มีการกระจายของประชากรเป็นกลุ่มอยู่บริเวณเมืองมินส์ เยเรวาน ทัชเคนท์ ยูฟา รอสตอฟออนดอน และโอเดสตามาตั้งแต่ดั้งเดิม

แบบอย่างของการจัดการในด้านผลผลิตของเมืองต่าง ๆ ภายใต้ระบบสังคมนิยม เป็นเครื่องกำหนดพื้นที่ขั้นมูลฐานของประชากรที่กระจายอยู่ในเมือง ซึ่งเริ่มจะก่อเป็นรูปร่างมาเมื่อนานมาแล้วและต่อเนื่องมาอย่างใกล้ชิดกับเขตที่ประชากรกระจายกันเป็นเขตใหญ่ซึ่งได้กล่าวมาแล้ว

เขตที่ประชากรได้กระจายเข้าไปอยู่ส่วนใหญ่ในสหภาพโซเวียต มาจากการรวมตัวเป็นกลุ่มของประชากรในเมืองเล็ก ๆ และเมืองใหญ่ในส่วนของยุโรปของประเทศ การรวมตัวกันในมอสโก ประมาณ 10 ล้านคน นับเป็นแหล่งที่มีประชานรวมกันใหญ่ที่สุดเป็นการรวมกันในวงกว้าง ซึ่งรวมถึงสโมเลนส์ กาลินิน และวลาดิเมีย การรวมตัวกันในมอสโก เป็นแกนกลางของส่วนที่เป็นยุโรปในสหภาพโซเวียต มีประมาณ 250 เมือง และชุมชนในเมือง ซึ่งมีพลเมือง 15 ล้านคน หรือ 11 เปอร์เซ็นต์ของชาวเมืองของสหภาพโซเวียต ถ้าเรารวมกับเมืองที่อยู่เหนือแคว้นโวลกาคือยาโรสลาฟ ไอวาโนโว และคอสโทรมา และบริเวณรอบ ๆ ไรยาซาน ตูลา คาลูกา และบรายยานส์ จำนวนประชากรทั้งสิ้นของมอสโกตะวันออกจะเป็นประมาณ 20 ล้านคน

เมืองเลนินกราดเป็นอีกแห่งหนึ่งที่มีการรวมตัวกันด้วยเมืองต่าง ๆ ซึ่งมีประชากรไม่มากนัก ประมาณ 4.3 ล้านคน อย่างไรก็ตามทางด้านตะวันตกและทางตะวันตกเฉียงใต้ของเลนินกราดก็เป็นกลุ่มเมืองใหญ่ ๆ อีกกลุ่มหนึ่ง รวมถึงเมืองหลวงของกลุ่มบอลติกทั้ง 3 และทางฝั่งซ้ายของบอลติกซึ่งเป็นส่วนชุมชนที่รวมอยู่ริมทะเลของเลนินกราด พื้นที่ซึ่งได้รวมเอาศูนย์กลางของอุตสาหกรรมการขนาน้ำมันที่ค็อตลา-จาร์วี และเมืองทาลลินน์ ในเอสโทเนีย เมืองริกา ดากาพิลส์ และลีปาจา ในแลทเวีย เมืองวิลนีอัส คาญนาส และไคลปีดา ในลิทัวเนีย และกาลินินกราด ในสหพันธรัฐรัสเซีย ประชากรของเลนินกราดรวมกับประชากรชาวเมืองของกลุ่มบอลติก ซึ่งเป็นเขตกระจายของประชากรส่วนใหญ่มีมากกว่า 6 ล้านคน หรือ 4.5 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมดของสหภาพโซเวียต

กลุ่มเมืองที่รวมตัวเป็นอันดับสามในเขตยุโรปของสหภาพโซเวียตอยู่ในและรอบ ๆ แอ่งโคเนทส์ ในเขตดอนบาส มีเมืองใหญ่ ๆ เช่น คาร์คอฟ ซดานอฟ ทาแกนรอก และรอสตอฟ-ออน-ดอน ซึ่งมีพื้นฐานของเศรษฐกิจอยู่ในดอนบาส นอกจากเป็นเมืองที่อยู่ห่างไกลแล้ว ดอนบาสยังมีประชากรเกือบจะ 9 ล้านคน หรือ 7 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนประชากรที่อยู่ในสหภาพโซเวียต

เนื่องจากยังมีกลุ่มประชากรกลุ่มที่เล็กกว่าอยู่ในเขตยุโรปของพื้นที่ซึ่งมีประชากรกระจายอยู่เป็นส่วนใหญ่ ตัวอย่างเช่นที่เมืองเคียฟ ประมาณ 2 ล้านคน ซึ่งนับว่ามีการรวมกลุ่มเมืองกันพอประมาณ และเมืองมินส์ มีประชากรในเวลาที่ผ่านมาถึงหนึ่งล้านคนและจำนวนคนที่รวมตัวกันมีขนาดกลางในดนิปรี ซึ่งมีจำนวนของประชากรเกือบถึง 2.5 ล้านคน เมืองคัยบิเซฟ เป็นอีกแห่งหนึ่งที่มีการรวมตัวกัน มีมากกว่า 1.5 ล้านคน

ตรงเขตแดนระหว่างยุโรปกับเอเชียซึ่งเป็นส่วนที่มีประชากรกระจายกันอยู่เป็นเขตใหญ่มีการขยายออกไปเป็นเมืองอุตสาหกรรมใหญ่ และเมืองอุตสาหกรรมเล็ก ๆ ซึ่งมีความสำคัญมากในด้านเหมืองแร่ และถลุงแร่และแหล่งแร่ธาตุที่ได้จากน้ำมันของเขตยูราล จำนวนประชากรของเพอร์ม สเวอร์ดลอฟสค์ และเซลยาบินสค์ และที่ Baskir ASSR มีประมาณ 10 ล้านคน ซึ่งแสดงให้เห็นเป็น 8 เปอร์เซ็นต์ของชาวเมืองของสหภาพโซเวียต เมืองใหญ่ที่สุดที่นี่ ได้แก่ ยูฟา เพอร์ม สเวอร์ดลอฟสค์ เซลยาบินสค์ นิซนี ทากิล และเม็กนิโตกอร์ส

นอกจากยูราลจะเป็นแหล่งที่มีประชากรมากที่สุดแล้วยังเป็นที่ซึ่งมีความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจมาก โดยเฉพาะพื้นที่ซึ่งอยู่ในแนวของทางรถไฟสายไซบีเรีย หัวใจของเขตนี้อยู่ที่จุดซึ่งทางรถไฟได้ผ่านเข้าไปในไซบีเรียและแม่น้ำทางตะวันออกไกล ดังเช่น อีร์ทิส อีอบ เยนิช เองการา และฮามูร์ และในพื้นที่ของมหาสมุทรแปซิฟิก ในทางแนวนอนของจุดนี้เป็นเมืองใหญ่ ๆ ดังเช่น โนโวซีบีร์ก อันเป็นเมืองแรกของไซบีเรียซึ่งมีประชากรถึงล้านคน ออมส์ กราสโนยาร์สค์ อีร์คุทส์ คาบาร์รอฟ วลาดิวอสต็อก เขตที่มีประชากรอาศัยอยู่มาก รวมถึงการรวมตัวของเมืองใหญ่และเมืองเล็ก ๆ ของคุชบาส และเขตที่มีชาวเมืองตั้งอยู่มากกว่าทางด้านตะวันออกของยูราล อันประกอบไปด้วยชุมชนมากกว่า 60 แห่ง เมื่อรวมกันแล้วจะมีจำนวนประชากรถึง 2.5 ล้านคน เฉพาะโนโวคุสเน็ทส์แห่งเดียวมีประชากรเกือบจะ 500,000 คน เมื่อรวมเมืองทางฝั่งตะวันออกทั้งหมดของยูราลภายในพื้นที่ที่มีการกระจายของประชากรเป็นส่วนใหญ่จะมีพลเมืองมากกว่า 8 ล้านคน หรือประมาณ 6.5 เปอร์เซ็นต์ ของชาวเมืองในสหภาพโซเวียต

กลุ่มที่เมืองรวมตัวกันเป็นกลุ่มใหญ่จะอยู่นอกเขตที่มีประชากรกระจายกันอยู่มาก อันได้แก่เมืองเก่า ๆ ทางใต้ของเขตนี้ที่ขอบอากาศและแหล่งความงามตามธรรมชาติในดอน

กลางของเอเชียและทรานส์คอเคซัสได้มีเมืองอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เกิดขึ้นมา ในเขตเกษตรกรรมและเขตแหล่งน้ำในทะเลทราย ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นที่อยู่ของกลุ่มช่างฝีมือ พ่อค้า และเป็นที่ตั้งของกองคาราวาน

เมื่อย้อนหลังลงไปจะเห็นว่าตามเขตต่าง ๆ จะอยู่กันโดยแบ่งสัญชาติกัน และต่างก็พยายามพัฒนาในด้านอุตสาหกรรมของตนขึ้นมา มีหลายเมืองในตอนใต้ของสหภาพโซเวียต เช่น ทัชเคนต์ บากูและทบิลีซี มีประชากรมากกว่าล้านคน ในขณะที่เมืองอื่นรวมทั้งทบิลีซี เยเรวาน และอัลมา-อาตา กำลังจะมีถึงล้านคน

มีเมืองที่เกิดขึ้นใหม่ประมาณ 20 เมืองได้กลายมาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ในทางตะวันออกเฉียงใต้ของรัสเซีย ออน-ดอน และซาราตอฟ และทางใต้ของโอเรนเบิร์ก มีเมืองใหม่ ๆ เกิดขึ้นอีกหลายเมืองในทางตอนเหนือของคอเคซัส และทรานส์คอเคเซีย นอกจากนี้ยังมีหลายเมืองที่เกิดขึ้นในภาคกลางของเอเชีย

ลึกลงไปทางใจกลางของคาซัคสถานในคารากันดา มีประชากรถึง 500,000 คน ศูนย์กลางของเหมืองถ่านหินนั้นมีเหมืองถ่านหินเล็ก ๆ อยู่หลายแห่ง ดังเช่น แหล่งแร่เหล็กและโรงงานถลุงเหล็ก มีแหล่งผสมโลหะกับแร่เหล็กที่ Temirtau, Dzhezkazgan และบัลคาซ ซึ่งปัจจุบันเป็นแหล่งที่สำคัญมากในทางเศรษฐกิจ เมืองนาวอยซึ่งเป็นเมืองใหม่ที่อยู่ใกล้กับบัคคารา ช่วยส่งเสริมให้เป็นเมืองแนวหน้าในระบบสังคมนิยม โดยกำหนดให้แถบทะเลทรายในส่วนกลางของเอเชียเป็นที่ซึ่งมีค่าครองชีพอยู่ในขั้นสูง การพัฒนาของแหล่งน้ำมันบนที่อันแห้งแล้งในคาบสมุทรแมงกีชลาค (Mangyshlak Peninsula) ทำให้เกิดเมืองเซฟเชนโคซึน ซึ่งเป็นเมืองทรัพยากรน้ำมันสามารถนำน้ำมันไปใช้ประโยชน์ด้วยวิธีการต่างๆเพื่อเป็นประโยชน์ในการผลิตพลังงานนิวเคลียร์

ความเป็นอยู่แบบชาวเมืองได้แพร่ออกไปทางเหนือของพื้นที่ใหญ่ของเขตที่มีการกระจายของประชากรจนสุดเขตอาร์กติก ทางตะวันตกสุดเมืองเมอร์มันส์ อันเป็นเมืองที่มีประชากรอยู่ 300,000 คน อยู่ในเขตอากาศอบอุ่น มีกระแสลมแอตแลนติกเหนือ ภายในเขตของแหลมโคลา จะมีสภาพอากาศที่หนาวจัดกว่า ที่นี้มีโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่งและเป็นเมืองที่มีเหมือง ดังเช่น ที่คิรอฟ มอนเซกอร์ส โอลีนกอร์ส เอ็นนา-โคฟดอร์ เนื่องจากสภาพทางธรรมชาติของภูมิภาคเมอร์มันส์ไม่เหมาะกับการเกษตรกรรม แล้วการใช้ชีวิตแบบชาวเมืองจึงดูจะมีมากกว่า ประชากรในเมืองจึงมีเพิ่มเป็น 89 เปอร์เซ็นต์ของประชากรในเขตนี้ทั้งหมด ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนสูงสุดในสหภาพโซเวียต

เมืองวอรัคคูตา และกลุ่มชนที่เหมืองถ่านหินของพิโซรา ซึ่งอยู่บนพื้นที่ลุ่มทางด้านตะวันตกของภาคเหนือของยูรัล กลายมาเป็นแหล่งเหมืองแร่ที่สำคัญในทางภาคเหนือของสหภาพโซเวียต ไปจนถึงเขตอาร์กติก บนคาบสมุทรไทมัวร์ และตอนล่างจดแม่น้ำเยนิเซกกลุ่มเมืองอุตสาหกรรมได้เกิดขึ้นระหว่างนี้คือออริสค์ อันเป็นเมืองที่มีคนงานทำเหล็กและเหมืองมากเป็นพิเศษไม่เหมือนที่ใดในโลกที่นี้เป็นเมืองทันสมัย ที่ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2482 เป็นต้นมาได้มีประชากรทั้งหมดย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานในทาลนัค (Talnakh) ประมาณ 140,000 คน มีตีกระฟ้าเกิดขึ้นในออริสค์ ซึ่งสร้างขึ้นอย่างแข็งแรงถาวรด้วยทรายที่เกาะตัวกันแข็ง ตั้งอยู่บนเนินซึ่งสูงจากพื้นกว่า 5 เมตร

ในตอนใต้จดแม่น้ำเยนิเซ มีเมืองไอการ์คาเป็นเมืองท่าที่สำคัญทางตอนเหนือของภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะเป็นที่ส่งสินค้าออกประเภทไม้ เมืองเซอร์กัท เป็นเมืองชั้นนำของรัสเซียที่อยู่ในไซบีเรีย ซึ่งได้เจริญขึ้นอย่างรวดเร็วและเป็นแหล่งกำเนิดน้ำมันที่ใหญ่มากในเขตตอนกลางจนจดแม่น้ำอียอบ เมืองบราสท์ หัวใจสำคัญของไซบีเรียในด้านอุตสาหกรรมก็เป็นเมืองที่เจริญขึ้นอย่างรวดเร็วอีกแห่งหนึ่ง เมืองคอมโซมอลส์ บนแม่น้ำอามูร์ เป็นเมืองใหญ่ที่มีประชากรมากกว่า 200,000 คน

ยาคูทส์ เมืองหลวงของแคว้นยาคูท (Yakut ASSR) ตั้งอยู่ในเขตที่มีการเพาะปลูกและเขตปศุสัตว์ ซึ่งอยู่ไม่ห่างจากความหนาวเย็นจากซีกโลกเหนือนัก ปัจจุบันเมืองยาคูทส์มีประชากรมากกว่า 100,000 คน มีมหาวิทยาลัย มีสถานที่ศึกษาในสาขาต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์ และมีโรงงานอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ และโรงงานอื่น ๆ อีกมาก ปัจจุบันเมืองนี้ได้กลายเป็นแหล่งผลิตก๊าซ เมืองยาคูทส์เหมือนกับเมืองออริสค์ คือตั้งอยู่ในเขตที่มีความหนาวเย็นตลอดกาล

เมืองมากาดาน และเมืองเก่าเปโตรแพฟโลฟค์ คัมเช็ตสกี (Petropavlovsk Kamchatsky) ทั้งสองเมืองนี้เป็นเมืองที่ทันสมัยและสำคัญในทางตอนเหนือของสหภาพโซเวียต

เนื่องจากความเจริญของเมืองต่าง ๆ จำนวนชาวประชากรในยูรัล ไซบีเรีย ตะวันออกไกล คาซัคสถาน เอเชียตอนกลาง และทรานส์คอเคเซียได้เพิ่มขึ้น จำนวนประชากรของสหภาพโซเวียตจึงเพิ่มจาก 20 เพอร์เซ็นต์ในปี พ.ศ. 2469 เป็น 35 เพอร์เซ็นต์ในปี พ.ศ. 2513

ในระยะที่มีการรวมตัวกันของเหล่าประชากรที่กระจายกันอยู่ในที่ต่าง ๆ นั้นความสะดวกในการติดต่อเริ่มมีขึ้นระหว่างประชาชนที่อยู่ในเมืองกับผู้ที่อยู่ในชนบท ซึ่งเชื่อกันว่าเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2523 มีการพัฒนาในด้านการคมนาคมอย่างรวดเร็ว ประชากรที่อยู่ในเมืองประมาณ 60 เพอร์เซ็นต์ และชาวชนบทประมาณ 50 เพอร์เซ็นต์ของสหภาพโซเวียตมักจะอยู่

ในเขตที่เป็นเมืองใหญ่ ๆ ซึ่งตามความจริงแล้วสิ่งนี้นับเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการแยกออกให้เห็นความแตกต่างระหว่างเขตเมืองกับเขตชนบท อันเป็นเครื่องนำไปสู่ชีวิตที่ใกล้กับเมืองมากขึ้นทุกที

2.5.2 การกระจายของประชากรในชนบทตามลักษณะภูมิศาสตร์

(Distribution of the Rural Population : Geographical Features)

ในทางประวัติศาสตร์แล้วถือว่ากรรมกรเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดเมืองขึ้นได้ โดยปรากฏออกมาจากกลุ่มของชาวชนบท วิธีการเช่นนี้เปรียบเสมือนการก่อตัวขึ้นมาอย่างกะทันหัน และถึงจุดอิ่มตัว จึงต้องหาทางออกขึ้น สำหรับเมืองต่าง ๆ นั้น ในที่ซึ่งมีประชาชนอยู่นานแน่น เช่น ย่านการค้าจะแยกออกไปจากส่วนของการเพาะปลูก การบริหารและการทหารจะแยกตัวออกไปต่างหากจากด้านอื่น ด้วยเหตุนี้ที่ซึ่งมีการเกษตรกรรมจึงเป็นหลักการก้าวไปกว่าผู้ที่อยู่ในเมือง

อาชีพของชาวชนบทขึ้นอยู่กับกระจายไปในพื้นที่ใหญ่ ๆ อันประกอบไปด้วยอาชีพเพาะปลูก ปศุสัตว์และล่าสัตว์ การเก็บผลไม้ในป่า และการตกปลา (อาชีพเหล่านี้ในสมัยก่อนเป็นอาชีพที่สำคัญมาก) การผลิตต่าง ๆ ได้กระจายออกไปทั่วพื้นที่อันกว้างขวางจึงเป็นสิ่งที่ทำให้ชาวชนบทกระจายออกไปมากยิ่งขึ้น (เมื่อเปรียบเทียบกับในเมืองใหญ่ ๆ แล้ว ชาวเมืองจะตั้งถิ่นฐานอยู่มากกว่า)

ในปัจจุบันชาวชนบทมากกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ของสหภาพโซเวียตจะทำการเลี้ยงสัตว์หรือเพาะปลูก แต่กระนั้นก็ยังมีคนอีกจำนวนมากที่ทำงานในโรงงานและงานอื่น ๆ โดยกระจายกันอยู่ในชนบท ทั้งนี้ได้รวมถึงงานในเมืองถ่านหินเล็ก ๆ บริเวณที่มีแร่ทองคำ โรงเลื่อยงานรถไฟ และงานท่าเรือ และสถานที่พักฟื้น โรงพยาบาล และบ้านตากอากาศที่อยู่นอกเมือง

ชาวชนบทส่วนใหญ่จะเป็นลูกจ้างของเหล่าเจ้าของนาซึ่งเป็นเจ้าของแหล่งเกษตรกรรมใหญ่ ๆ

แม้ว่าความก้าวหน้าในทางเครื่องจักรและด้านอื่น ๆ จะเปลี่ยนไปในด้านเกษตรกรรมก็ตาม แต่ความแตกต่างระหว่างเมืองและชนบทยังคงมีอยู่ โดยเฉพาะในด้านเกษตรกรรมจะยังคงมีอยู่ในหมูชนเหล่านี้

สิ่งเหล่านี้จะสามารถมองเห็นได้ในอนาคตว่าการเพาะปลูกของชาวชนบทเหล่านี้จะยังคงมีอยู่อีกต่อไป จากการสำรวจในปี พ.ศ. 2513 มีชาวชนบทเข้ามาตั้งถิ่นฐานจำนวน 469,300 คน ซึ่งรวมถึงที่เพาะปลูกเล็ก ๆ ซึ่งยังคงอยู่ในเขตบอลติกและในทางตะวันตกของ

ไบโโลรุสเซีย เช่นเดียวกับฟาร์มปศุสัตว์ ฟาร์มผึ้ง ที่เลี้ยงแกะ เป็นต้น ซึ่งมีคนอาศัยอยู่ถึง 25 คน (รวมแล้วจะมีชาวชนบทอาศัยอยู่ในแต่ละที่เป็นจำนวน 1.5 เปอร์เซ็นต์)

อากาศในชนบทเป็นที่ซึ่งเหมาะกับการเพาะปลูกอย่างยิ่ง ซึ่งปัจจุบันนี้ยังเป็นสิ่งที่ขึ้นหน้าขึ้นตาอยู่ในทางภาคกลางและภาคเหนือของรัสเซีย การตั้งถิ่นฐานที่เรียกโดยทั่วไปว่า “Derevnya” หรือ “Selo” หมายถึงหมู่บ้าน และในทางใต้สุดของดอน และคูบาน เรียกว่า “Stanitsa” ในแถบเทือกเขาคอเคซัสเรียกว่า “Au” และในตอนกลางของเอเชียเรียกว่า “Kishlak”

ถ้ามเฉลี่ยประชากรในชนบทคิดเป็น 266 คนต่อชุมชนหนึ่ง ๆ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ในชนบท (30.5 เปอร์เซ็นต์) ในแต่ละหมู่บ้านจะมีประมาณ 1,000-3,000 คน หมู่บ้านที่มีประชากรมากกว่า 3,000 คนคิดเป็น 13.3 เปอร์เซ็นต์ของประชากรในชนบท

การแบ่งชุมชนของชาวชนบทนั้นไม่ได้ช่วยให้ นำวิธีการอันทันสมัยมาใช้ในการเพาะปลูก แต่การวางแผนในระยะเสร็จสิ้นสงครามใหม่ ๆ ได้ช่วยให้มีการขยายจากฟาร์มเล็ก ๆ ไปสู่ฟาร์มใหญ่ ๆ และยังช่วยยกมาตรฐานในการบริการด้านเกษตรกรรมให้เป็นที่น่าพอใจอยู่ในระดับเดียวกับเมืองใหญ่ ๆ ด้วย

ภาพโดยทั่วไปของประชากรในชนบทที่กระจายกันอยู่ได้เปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่วางเหนือจนถึงทางใต้ บริเวณที่อยู่ห่างกันของบริเวณที่มีการเพาะปลูกในทางเหนือกับตะวันตกเฉียงเหนือ และบริเวณป่าไม้ซึ่งอยู่ทางเหนือและตะวันออกของโวลกา ซึ่งเป็นที่มีหมู่บ้านเล็ก ๆ มีประชากรจำนวนถึง 100 คน ทำให้มีการพัฒนาในด้านเกษตรกรรมอย่างกว้างขวาง ระหว่างแม่น้ำโวลกากับโอกา และทางฝั่งขวาของโวลกา

ในบริเวณที่มีประชากรหนาแน่น มีหมู่บ้านใหญ่ ๆ ซึ่งใหญ่เป็นทวีคูณของหมู่บ้านเล็ก ๆ และหมู่บ้านขนาดกลางมีประชากรมากถึง 200 คน ส่วนใหญ่มักพบในเขตของเมืองใหญ่ ๆ มีบ่อยครั้งที่หมู่บ้านเหล่านี้ได้รวมเอาเกษตรกรรม และวิธีการอื่นมาประยุกต์ใช้เข้าด้วยกัน และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านและเมืองใกล้เคียงได้

สิ่งที่สำคัญมากสำหรับชุมชนใหญ่ ๆ ในทางผ่านจากเขตที่ไม่เหมาะกับการเกษตรกรรม กับเขตที่ราบในป่าในตอนกลางของแหล่งดินดำที่เหมาะสมกับการเกษตรกรรม (Black-Earth Central Region) และในแถบกลางจนถึงโวลกา ในเขตโอเรลและในพื้นที่อีกหลายแห่ง เคิร์ส แคมบูฟ และโปลทาวา เป็นที่ซึ่งมีหมู่บ้านขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กหนาแน่นมาก ที่ซึ่งอยู่กันมากคือบริเวณพื้นที่อันกว้างใหญ่ของเขตที่มีการเพาะปลูก และใกล้ที่ซึ่งมีน้ำ

อุดมสมบูรณ์ เพราะน้ำค่อนข้างจะขาดแคลน ด้วยเหตุที่ประชากรหนาแน่นในเขตชนบทเป็นที่ราบและป่า และทางภาคเหนือสุดของเขตที่ราบค่อนข้างสูง

ตามแนวเขตแม่น้ำและหุบเขาจะมีหมู่บ้านใหญ่ ๆ ซึ่งมีผู้อาศัยอยู่จำนวนพันคนหรือมากกว่านั้น จำนวนของประชากรจะดูมากกว่าเมื่อนับรวมเอาผู้ตั้งถิ่นฐานกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งอาศัยอยู่ในฟาร์มปศุสัตว์ และตามสถานที่ต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นในการทำงานด้านเกษตรกรรม ดังเช่นหมู่บ้านใหญ่ ๆ ที่ครอบครองอยู่ทางด้านตะวันออกของแม่น้ำดานีปร์ ในยูเครนเหมือนกับพื้นที่ทางเหนือของคอเคซัส และในที่ราบของเขตแม่น้ำโวลกา

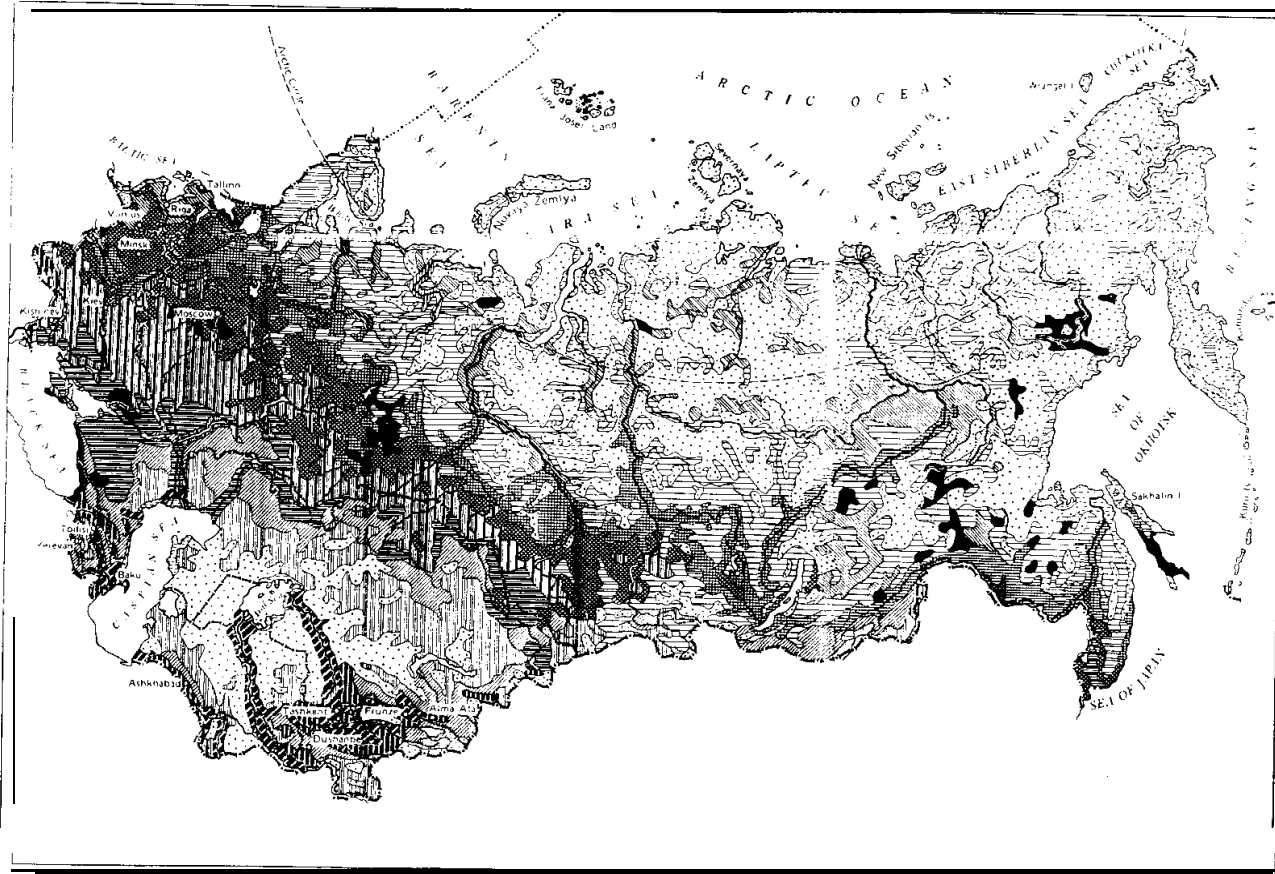
ทางด้านตะวันตกของดานีปร์ ส่วนใหญ่จะเป็นป่าซึ่งเป็นที่ราบที่มีประชากรกระจายกันอยู่มากแต่จะมีขนาดเล็ก ๆ ประมาณ 200-500 คน หรือน้อยกว่านี้ ประชากรที่อยู่ในเขตนี้จะมีจำนวน 2-3 เท่าที่สูงพอ ๆ กับด้านตะวันออกของดานีปร์

เขตที่มีการตั้งถิ่นฐานมากที่สุด ซึ่งเรียกว่า “Stanitsa” จะมีประชากรถึง 10,000 คน หรือมากกว่านี้ อันได้แก่ในกราสโนดาร์ และสตาฟโรโพล มีผู้ตั้งถิ่นฐานมากกว่า 5,000 คน นับเป็น 30-40 เปอร์เซ็นต์ของประชากรในชนบททั้งหมดในเขตนี้

โรงนาเล็ก ๆ ยังคงมีอยู่ในแคว้นบอลติกเช่นสมัยก่อน เฉลี่ยแล้วจะมีคนเพียงไม่เกิน 10 คน การกระจายของประชากร การย้ายที่อยู่ของชาวนาจากที่เล็ก ๆ ไปสู่ที่ซึ่งใหญ่กว่า เป็นเรื่องที่ยากจะจำแนกได้ทั้งในทางประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจและด้านจิตใจ

แหล่งเกษตรกรรมที่ใหญ่ ๆ มีมานานกว่า 15 ปี หรือตั้งแต่มีการตั้งถิ่นฐานครอบครองพื้นที่ ซึ่งมีการเพาะปลูกข้าวสาลีในทางตะวันตกของไซบีเรีย และทางเหนือของคอเคซัสสถาน โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นถิ่นกำเนิดและเป็นบริเวณซึ่งไม่ได้มีการเพาะปลูกมานาน ได้ปรากฏเป็นแบบอย่างในการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ใหม่ แต่มีความคล้ายคลึงกับชุมชนสมัยก่อนน้อยลง ในขณะที่เดียวกันการกระจายของประชากรในด้านเกษตรกรรมของดินแดนแห่งนี้ได้รวมเอาชุมชน ที่มีการเกษตรกรรมที่สร้างขึ้นในสมัยก่อนเข้าด้วย ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับผู้อยู่ในเขตดินดำที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกในภาคกลาง และทางภาคตะวันออกของยูเครน

ประชากรในชนบทมักจะกระจายกันออกไปอยู่ที่โอเอซิส และตามที่ราบเชิงเขาของทรานส์คอเคเซีย และภาคกลางของเอเชียโดยปรับให้เข้ากับสภาพที่มีการชลประทาน ความหนาแน่นของชุมชน ชาวนาขนาดใหญ่และเล็กจะมีประชากรอยู่ในระหว่าง 100-1,000 คน ซึ่งต้องใช้ระบบการทดน้ำช่วย ในปัจจุบันได้ตั้งอยู่ตามแนวคลอง และตามที่ซึ่งมีลำคลองไหลผ่าน

Distribution of population engaged in cattle-pasturing (southern regions)

- in areas of outlying grazing with subsidiary spot farming
- in purely livestock-raising areas

Population distribution, semiagricultural (even without breakdown according to type)

- Areas with almost no temporary or permanent settlements

DISTRIBUTION OF RURAL POPULATION ACCORDING TO BRANCHES OF AGRICULTURE (AFTER V. VALOV)

Distribution of population according to occupation

- in commercial fishing areas
- in fur-trapping areas
- in lumbering areas

Type of settlement in livestock-raising northern areas

- in reindeer-raising areas
- in meat and dairy cattle areas

Distribution of rural population engaged in farming (with stable-nursed livestock-raising)

- in areas of Southern-type intensive farming (piedmont regions)
- in oases with intensive irrigation farming

Distribution of population in the main agricultural zone with a high percentage of arable land

Subtypes:

- scattered ploughed up plots of small size
- large tracts of arable land
- in areas of Southern-type intensive farming (piedmont regions)
- in oases with intensive irrigation farming

รูป :5.5 การกระจายประชากรในชนบท ซึ่งในแต่ละเขตจะมีกิจกรรมทางการเกษตรโดยเฉพาะท้องถิ่น
ที่มา : อ่างแล้ว, หน้า 158.

ในแถบที่ราบซึ่งแห้งแล้งและกึ่งทะเลทราย ซึ่งมีความกว้างเป็นพัน ๆ กิโลเมตร และอยู่ใกล้กับ Kalmyk ASSR ข้ามไปทางตะวันตก ภาคกลาง และทางตะวันออกของคาซัคสถานไปจนถึงทูวา และทรานส์ไบคัลเลีย ประชากรมักจะกระจายออกไปอยู่ตามทุ่งที่มีการเลี้ยงสัตว์หรือเพาะปลูก และแยกออกไปทำการเกษตรในบริเวณเล็ก ๆ ถึงแม้ว่าประชากรในชนบทจะกระจายออกไปตามที่ต่าง ๆ ในเขตนี้มากบ้างน้อยบ้างก็ตาม แต่ส่วนใหญ่ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นการถาวร และก็มีจำนวนอีกมากที่ตั้งกันเป็นชุมชนเล็ก ๆ

มีประชากรบางส่วนที่กระจายออกไปตั้งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ในบริเวณที่มีการเกษตรกรรม ในที่ซึ่งทำการล่าสัตว์ และบริเวณที่หาปลาในบริเวณทิศเหนือ เหนือจาก Komi ASSR และเขตป่าในภาคตะวันตกและตะวันออกของไซบีเรีย ดังนั้นประชากรที่กระจายกันอยู่ที่นี่จึงมีสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน เศรษฐกิจที่แตกต่างกัน อาชีพของคนที่นี่จึงมีหลายอย่างนับตั้งแต่ทำปศุสัตว์ ล่าสัตว์ และตกปลา หรือทำการเพาะปลูกเล็ก ๆ น้อย ๆ

ส่วนประชากรที่กระจายกันออกไปในที่ซึ่งไม่ใช่แหล่งเกษตรกรรมในเขตชนบทจะมีลักษณะเป็นพิเศษ สามารถแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มแรกนั้นประชาชนจะมีความสามารถพิเศษในการผลิตอย่างใดอย่างหนึ่งหรือมากกว่านั้น เช่น การตัดไม้ การตกปลา การทำเหมืองแร่ เป็นต้น กลุ่มนี้อาจจะรวมถึงผู้ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ใกล้สถานีรถไฟ หรือชุมทางต่าง ๆ ท่าเรือและสนามบิน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งรวมถึงผู้ที่ตั้งบ้านเรือนให้บริการเป็นส่วนตัวด้านรถไฟ สถานีไฟฟ้า และอ่างเก็บน้ำ ตั้งสถานที่สำหรับทำการรักษาและให้บริการสถานที่พักผ่อน บ้านพักตากอากาศและโรงพยาบาลโดยจะตั้งในบริเวณที่มีประชากรอยู่เป็นจำนวนมาก จะมีบ้านพักรวมกันเป็นกลุ่มใกล้กับกรมอุตุนิยมวิทยา และที่ตั้งของกรมธรณีวิทยาที่ตั้งแคมป์สำหรับคนหนุ่มสาวในฤดูร้อน ที่พักในฤดูหนาวสำหรับนักวิทยาศาสตร์ในการศึกษาเกี่ยวกับขั้วโลก เป็นต้น

จำนวนชุมชนชาวชนบทในกลุ่มแรกส่วนใหญ่จะเป็นผู้ทำป่าไม้ซึ่งมีจำนวนมากกว่า 6,000 คน

สำหรับประชากรที่พากันเข้าไปรับจ้างตัดไม้จะมีเป็นจำนวนที่แน่นอน ส่วนจะมีขนาดมากน้อยเท่าไรย่อมขึ้นกับจำนวนการผลิตของที่นั้นด้วย สถานที่ตั้งบ้านเรือนที่อยู่ลึกเข้าไปในป่ามักเป็นพื้นที่ขนาดเล็ก แต่คนส่วนใหญ่จะนิยมที่จะทำการป่าไม้ในที่ซึ่งกว้างใหญ่กว่าสำหรับที่อยู่ของผู้ทำไม้ในที่เล็ก ๆ มักจะทำอยู่แค่ชั่วคราวเท่านั้น เมื่อตัดไม้เสร็จแล้วพวกเขาจะพากันย้ายต่อไปเรื่อย ๆ

ส่วนประชาชนที่กระจายไปอยู่ในเขตที่มีการขุดแร่ย่อมขึ้นอยู่กับผลผลิตด้วย ถ้าถ่านหินและแร่ธาตุต่าง ๆ หมดสิ้นลงการตั้งถิ่นฐานก็ต้องมีระยะสั้นด้วย ตัวอย่างเช่น ถ้าต้องการขุดแร่ทองคำก็ต้องสร้างที่พักขึ้นในบริเวณที่มีแร่ นั้น

การตั้งบ้านเรือนใกล้กับสถานีรถไฟและชุมทางต่าง ๆ ทำเรือ เป็นต้น ส่วนประกอบของการแยกออกเป็นเขตของผู้ที่ไม่ได้ทำการเกษตรในชนบท การตั้งวางรถไฟที่เล็ก ๆ การตั้งชุมทางรถไฟจะเป็นระดับที่ต่ำสุดของ “การปกครอง” สิ่งที่ถูกสร้างขึ้น ที่มีความสำคัญน้อยมากได้แก่ตู้ยามที่ทางรถไฟ และกระท่อมเล็ก ๆ นอกเหนือจากนี้คือสถานีขนถ่ายสินค้า และที่ควบคุมการสับเปลี่ยนรางรถไฟ และยังมีสถานีที่สูงกว่าใหญ่กว่าคือสถานีรถไฟและโรงซ่อม ด้วยเหตุนี้ผู้ที่ทำงานในชุมทางรถไฟจึงมักอาศัยอยู่ใกล้กับตัวเมือง เป็นที่น่าสังเกตว่า ได้มีการเปลี่ยนรถไฟมาเป็นรถไฟฟ้า สามารถวิ่งได้โดยไม่ต้องหยุดพักระหว่างทาง การตั้งถิ่นฐานเช่นนี้บางครั้งอาจทำให้เสียหายในการขนส่ง ค่าระวางและค่าบำรุงรักษา สำหรับผู้ที่อาศัยอยู่นอกบริเวณศูนย์นี้ในที่สุดอาจจะขยายตัวขึ้นจนกลายเป็นเมืองที่ใหญ่โตขึ้น

สิ่งที่เปลี่ยนไปมากในด้านขนาด โครงสร้างและด้านภูมิศาสตร์ของประชากรของสหภาพโซเวียต ไม่สามารถแยกออกจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านเศรษฐกิจของชาติ แต่คำอธิบายในการเปลี่ยนแปลงในที่นี้ไม่ใช่เรื่องน่าประหลาดนักสำหรับความเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรในสหภาพโซเวียต ในครอบครัวของชาวโซเวียต ดังนั้นในแง่นี้จึงอาจเป็นผลกระทบไปถึงด้านวัฒนธรรมอีกด้วย

ความเจริญได้ขยายขอบเขตไปในทางวัฒนธรรมด้วย ความไม่รู้หนังสือของพลเมืองได้ถูกขจัดไป ความเจริญในทางการศึกษามีขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านศิลปะและวิทยาศาสตร์ มีการรวมเชื้อชาติใหม่ในพลเมืองและเข้าใจในชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ซึ่งนับว่าสหภาพโซเวียตเป็นประเทศที่มีหลายเชื้อชาติรวมกันอยู่มากกว่าประเทศใด ๆ ในโลก การพัฒนาในด้านวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็นในระบบสังคมนิยม ซึ่งได้มีการแยกออกเป็นหลายทางและหลายแบบโดยเฉพาะในทางขนบธรรมเนียมประเพณีและทางลักษณะนิสัยของแต่ละเชื้อชาติ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแต่ละกลุ่มของประชากรในสหภาพโซเวียตจะประกอบขึ้นด้วย ลักษณะนิสัยที่ต่างกันไปตามวัฒนธรรมที่ต่างกัน พวกเขาจะถูกกลืนเข้าไปสู่วัฒนธรรมเดียวกัน และจะรวมตัวกันอยู่ในวัฒนธรรมที่ต่างกันอย่างไรจึงจะสามารถนำให้คนในสังคมสามารถสามัคคีกันได้

ตาราง 5.1 อันดับของเมืองที่มีประชากรเกิน 500,000 คน ในสหภาพโซเวียต ปี พ.ศ. 2517

มอสโก	7,528,000 (2517)	8,200,000 (2 5 2 3)	
เลนินกราด	4,243,000		
ศูนย์กลางการบริหาร		ศูนย์กลางอุตสาหกรรม	
เคียฟ	1,887,000	คาร์คอฟ	1,330,000
ทัชเคนท์	1,552,000	กอร์กี	1,260,000
บากู	1,359,000	โนโวซีเบียร์สก์	1,243,000
มินสก์	1,095,000	คัยบีเชฟ	1,140,000
ทบิลีลี	984,000	สเวร์ดลอฟสก์	1,122,000
คาซัน	931,000	โอเดสซา	981,000
ยูฟา	871,000	เซลยาบินสก์	947,000
เยเรวาน	870,000	ดนิโปรเปโตรอฟสก์	941,000
อัลมา-อาตา	813,000	ออมส์	935,000
ริกา	776,000	โดเนทส์	934,000
		เพอร์ม	920,000
		โวลโกกราด	885,000
		รอสตอฟ-ออน-ดอน	867,000
		ซาราทอฟ	820,000
		ไวโรเนซ	729,000
		ซาโปโรซ	729,000
		กราสโนยาร์สก์	726,000
		คริวอียร์อ็อก	620,000
		ลวอฟ	605,000
		คารากันดา	559,000
		ยาโรสลอฟ	558,000

ที่มา : U.N. Demographic Year, 1974.

2.6 พลเมืองของสหภาพโซเวียต

(The Peoples of the Soviet Union)

2.6.1 สหภาพโซเวียต : พหุประชาชาติแห่งรัฐสังคมนิยม

(The Soviet Union-A multi National Socialist State)

จากการสำรวจประชากรในปี พ.ศ. 2513 จะมีคน 91 คนจากจำนวนทั้งหมด 10,000 คน ในสหภาพโซเวียตเป็นคนเชื้อชาติอื่น

มีคนเป็นจำนวนมากในประเทศเราที่พูดกันต่างภาษาและต่างวัฒนธรรมกัน แต่เมื่อย้อนหลังไปคูประวัติศาสตร์ในศตวรรษที่ผ่านมา พวกเขานั้นมีเศรษฐกิจที่ใกล้เคียงกัน มีวัฒนธรรมที่คล้าย ๆ กัน จึงทำให้พลเมืองใกล้ชิดกันขึ้นทุกขณะ สิ่งที่สำคัญก็คือ จากศตวรรษที่ 17 และ 18 นั้น ประชากรหลายชาติหลายภาษาในรัสเซียได้พากันอยู่ในส่วนกลางและได้พัฒนาขึ้นภายใต้เศรษฐกิจและวัฒนธรรมอันมีอิทธิพลต่อคนของรัสเซียเป็นจำนวนมาก แม้ว่าสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงก็ตามภาษาและวัฒนธรรมของผู้ที่ไม่ใช่ชาวโซเวียตก็ได้เริ่มกลายเป็นภาษาที่ชาวรัสเซียใช้ไปด้วย

ระบบสังคมนิยมได้ตั้งขึ้นด้วยผลจากการเปลี่ยนแปลงในเดือนตุลาคมซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ได้เสร็จสมบูรณ์ และมันคงขึ้นในด้านการเมืองและเศรษฐกิจระดับชาติของสหภาพโซเวียตและเรียกว่าเป็นระบบ “ลัทธิสังคมนิยม” เป็นวิธีการปกครองที่ไม่มี การแบ่งชั้นไม่มีการกดขี่ ด้วยวิธีนี้จะเป็นการสนับสนุนและร่วมมือพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า และเป็นสิ่งรวมชนชาติเดียวกัน “ซึ่งคำนิยามนี้เขียนโดยเลนิน” ภายใต้ระบบสังคมนิยมนี้ชาวโซเวียตเสรีได้มาซึ่งเอกราช มีการตัดสินใจด้วยตนเอง ตั้งเชื้อชาติของตนขึ้นและมีระบบปกครอง (เป็นเมืองหรือเป็นอิสระ) ภายใต้ระบบสังคมนิยม มีสิทธิอันชอบที่ป่าวประกาศในสิ่งที่สำคัญที่สุดขึ้นโดยเลนิน สิ่งนั้นก็คือ “การประกาศถึงสิทธิอันชอบธรรมของประชาชนชาวรัสเซีย” ซึ่งพิมพ์ขึ้นในวันที่ 2 พฤศจิกายน (15) ค.ศ. 1917 (พ.ศ. 2460)

ทันทีที่การปกครองของโซเวียตได้ตั้งขึ้น ความแตกต่างในเรื่องของเชื้อชาติได้เริ่มขึ้นมีการรวบรวมคนที่มีเชื้อชาติเดียวกันขึ้นในสหภาพโซเวียต The Ukrainiau SSR ได้ตั้งขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2460 ในระหว่างปี 2461-2465 ต่อจากนั้นจึงได้มีสาธารณรัฐอื่นๆ ได้ประกาศตั้งขึ้นมาได้แก่ ไบโลรัสเซีย อะเซอร์ไบจาน อาร์เมเนีย จอร์เจีย คาซัคสถาน และเตอร์กเมน ประชาชนที่อยู่ในไวลกาและในยูรัลต้องการปกครองตนเองภายใต้ระบบการปกครองของสหพันธรัฐรัสเซีย (ASSR) ได้แก่ บาสกีร์ ดาตาร์ ชูวาสส์ อัคม์ทส์ มารีย์ และโคมิ

สาธารณรัฐที่มีปกครองตนเองนั้นจะมีอยู่ในทางเหนือของคอเคซัส ได้แก่ ดาเกสถาน คาบาคีโน-บัลการ์ และเชเคนโน-อินกัช แต่แควันยากุท ได้วางระบบอยู่ในไซบีเรีย

เมื่อทราบถึงความต้องการร่วมกันแล้ว พลเมืองซึ่งต้องการความเป็นเอกราชและเมืองซึ่งเป็นอิสระต่างก็วางระบบรัฐของตนขึ้น ซึ่งสิ่งนี้นับเป็นพื้นฐานของการปกครองระบบสาธารณรัฐขึ้นของสหภาพโซเวียต ดังได้ประกาศขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2465

รูปแบบของสหภาพโซเวียตได้เป็นพื้นฐานแก่คนทั่วไปและระหว่างประชาชนในประเทศด้วย ซึ่งวิธีการนี้จะทำโดยชาวรัสเซียผู้ซึ่งช่วยเหลือชนชาติอื่นในสหภาพโซเวียต ในการตั้งและรวบรวมระบบสังคมนิยมของรัฐบาลโซเวียต และเป็นหลักฐานซึ่งจะบอกให้ทราบถึงประเพณี และประวัติความเป็นมาของชนเชื้อชาติเหล่านี้

ในปี พ.ศ. 2466 เพิ่มการเปลี่ยนแปลง ASSR ขึ้น ส่วนเบอร์แธท-มองโกล ASSR ในปี พ.ศ. 2501 ได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น Buryat ASSR ก็ได้นำระบอบนี้มาใช้ มีการกั้นเขตของเอเชียตอนกลางใน พ.ศ. 2467 ทำให้มีสาธารณรัฐใหม่ขึ้นอีก 4 แห่ง และดินแดนใหม่ นั่นคือ อุซเบก (Uzbek) และสาธารณรัฐโซเวียตสังคมนิยม เติร์กเมน (Turkmen) ทาดซิก (Tadzhik ASSR) เคอร์กีซ (Kirghiz) และการา-กาลแพค (Kara-Kalpak) อันเป็นสาธารณรัฐที่เป็นอิสระ

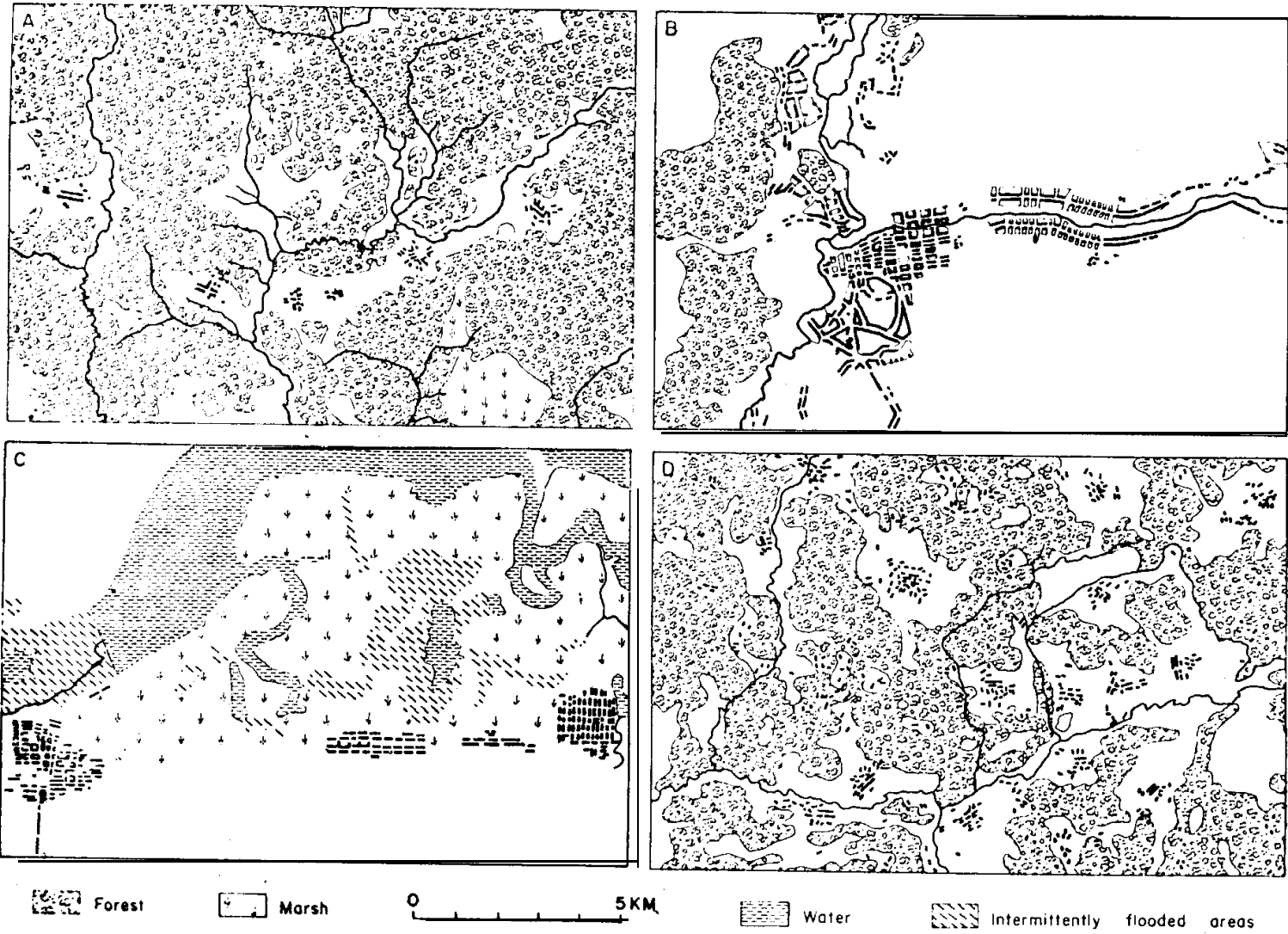
การบริหารของรัฐที่ตั้งขึ้นใหม่นั้น พื้นที่ที่มีชนชาติต่าง ๆ ดำรงชีวิตจากหลักฐานจะเห็นว่าอยู่แถบเหนือของอาร์กติก และไซบีเรีย นับว่าเป็นการรวมตัวที่ดีกว่าที่อื่นมีน้อย เชื้อชาติที่รวมกันอยู่ในเขตนี้ สถานที่แรกที่ตั้งขึ้นคือที่โคมิ-เพอร์มแยค (Komi-Permyak National Area) เมื่อปี พ.ศ. 2468 จากนั้นจึงตั้งที่นีเน็ทส์ (Nenets) ยามาโล-นีเน็ทส์ (Yamalo-Nenetsk) คานที-แมนซี (khanty-Mansi) ดอลกาโน-นีเน็ทส์ (Dolgano-Nenets) อีเวนค์ (Evenk) คอร์แย็ค (Koryak) และชุกอทส์ (Chukotsk) (พ.ศ. 2474) ที่ Ust-Orda Buryat National Area ซึ่งอยู่ภายในภูมิภาคอิร์คุทส์ และที่ Aginsk Buryat National Area ซึ่งอยู่ภายในเขตของ Chita ในพ.ศ. 2480 ในพ.ศ. 2483 ชาวแลทเวีย ชาวลิทัวเนีย และชาวเอสโทเนีย ได้สมัครใจยินยอมขึ้นต่อโซเวียต และได้วางระบบ Soviet Socialist Republics ด้วยตนเองในปีเดียวกันที่ Moldavian SSR ได้ตั้งขึ้นในปีพ.ศ. 2477 และสาธารณรัฐ ประชาชนทวา (ปัจจุบันเป็น Tuva ASSR) ได้เข้าเป็นภาคีต่อสหภาพโซเวียต

ตั้งแต่พวกเขาได้มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจและนโยบายการปกครองอย่างเดียวกันแล้ว และปรากฏว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นในสหภาพโซเวียตเป็นหลายเท่า ระบบการปกครองของ

สหภาพโซเวียตนี้ช่วยให้ประชาชนผู้อาศัยอยู่ในถิ่นเดียวกันได้มีความใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น หรืออาจจะพูดได้ว่าการปกครองระบบรัฐของโซเวียตไม่มีที่สำหรับผู้อื่น และมีจำกัดเชื้อชาติอันทำให้สูญเสียความเกี่ยวพันกันของการรวมตัวกันนี้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเรื่องของมนุษยชาติเป็นสิ่งที่ยุ่งยาก เป็นพิเศษในปัจจุบันนี้ ซึ่งได้เกิดขึ้นในสหภาพโซเวียต แล้วค่อยสูญหายไปจากกลุ่มชนที่แยกกันออกไป สิ่งที่เกิดขึ้นก็เป็นภาษาย่อยในท้องถิ่นนั้น ๆ และประเพณีซึ่งสืบทอดกันมา ถึงแม้ว่าชนชาติเพียงเล็ก ๆ ของจอร์เจีย อย่างเช่น มิงเกรล (Mingrels) อะจาร์ (Ajars) และสวานีเทียน (Svanetians) ได้รวมกับชาวจอร์เจียอย่างสมบูรณ์ก็ตาม ในทาดซิก SSR ซึ่งเป็นกลุ่มชนชาติเล็ก ๆ ของภูมิภาค Pamir Tadjik อันได้แก่ Shugnants, Rushans, Vakhnians, Yazgulemians etc. ได้รวมกับทาดซิกในที่ราบ ซึ่งคล้ายกับวิธีการที่เกิดขึ้นในเขตโวลกา อันเป็นที่ซึ่ง มอคชา มอร์ดวินเนียน (Moksha Mordvinians) ซึ่งทั้งสองที่นี้ยังคงรักษาภาษาเขียนของเขาไว้ได้ ในดาเกสตา ซึ่งมีคนมากกว่า 30 เชื้อชาติ อายุของมนุษยชาติที่ไม่ได้รวมกันนี้ได้สูญหายไป โดยเฉพาะระหว่างเทือกเขาซึ่งเป็นที่อยู่ของกลุ่มวงญาติกัน ด้วยกลุ่มชนชาติเล็ก ๆ ที่อยู่กันตามธรรมดา กับกลุ่มชาติใหญ่อย่างเช่น เอวาร์ และ ดากลินส์ (Avars and Darghins)

นอกจากนี้ยังมีสิ่งพิเศษในการติดต่อของมนุษยชาติระหว่างกับผู้อยู่ใกล้เคียง ซึ่งพูดกันต่างภาษาในเขตโวลกา เอเชียตอนกลางและไซบีเรีย ดังนั้นในเขตกลางของโวลกาวิธีการที่จะรวมกันระหว่างชาวมาริสกับชาวสัส ดาตาร์และมาริสต่อ ๆ ไป ขณะที่ชาวมอร์ดวินเนียน อัตมัทส์ และโคมิ-เพอร์มแยค ใกล้ที่จะเป็นชาวยุโรปขึ้นทุกที ในตอนกลางของเอเชียในเขตอาหรับในเขตอาหรับแคว้นอุยกูร์ (Uigurs) และบางกลุ่มของคาราคาล พาเคียน (Karakalpakians) ได้รวมตัวเข้ากับอุซเบก ชนกลุ่มน้อยของไซบีเรีย ได้แก่พวกอีเวนค์ คอร์ดัยค ซัคซิส ซึ่งวัฒนธรรมของพวกเขาและสิ่งแวดล้อมด้านมนุษยชาติได้ทำให้เขาต้องแยกตัวกันออกไป ซึ่งในรอบสิบปีที่ผ่านมามีความจำเป็นที่จะต้องแยกเอาชนบทรอบประเพณี ทั้งลักษณะด้านเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันออกจากกัน ความสัมพันธ์กันเป็นเรื่องสำคัญในกลุ่มชนชาติเล็ก ๆ อันได้แก่ชาวคานท์ แมนซิส เนนทิส และเซลคัพส์ ในทางตะวันตกของไซบีเรีย ซัคซิส เอสกิโม คอร์ดัยค อิเทลเมนส์ ในแถบคัมชัตกา-ชุตอทกา และอีเวนค์ ยูคากีร์ ซัคซิส และยากุทในแถบล่างสุดของแม่น้ำโคลีมา ทั้งหมดนี้พูดภาษาที่ต่างกันไป ในภูมิภาคนี้การสมรสกับคนต่างชาติกันเป็นเรื่องธรรมดา และประชาชนเริ่มพูดกันสองภาษาหรือสามภาษานับว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในถิ่นซึ่งมีคนถึง 7 เชื้อชาติในทางเหนือของไซบีเรีย ใน USSR ชาวยูเครน

รูป 5.6 : รูปแบบการตั้งถิ่นฐานในชนบท

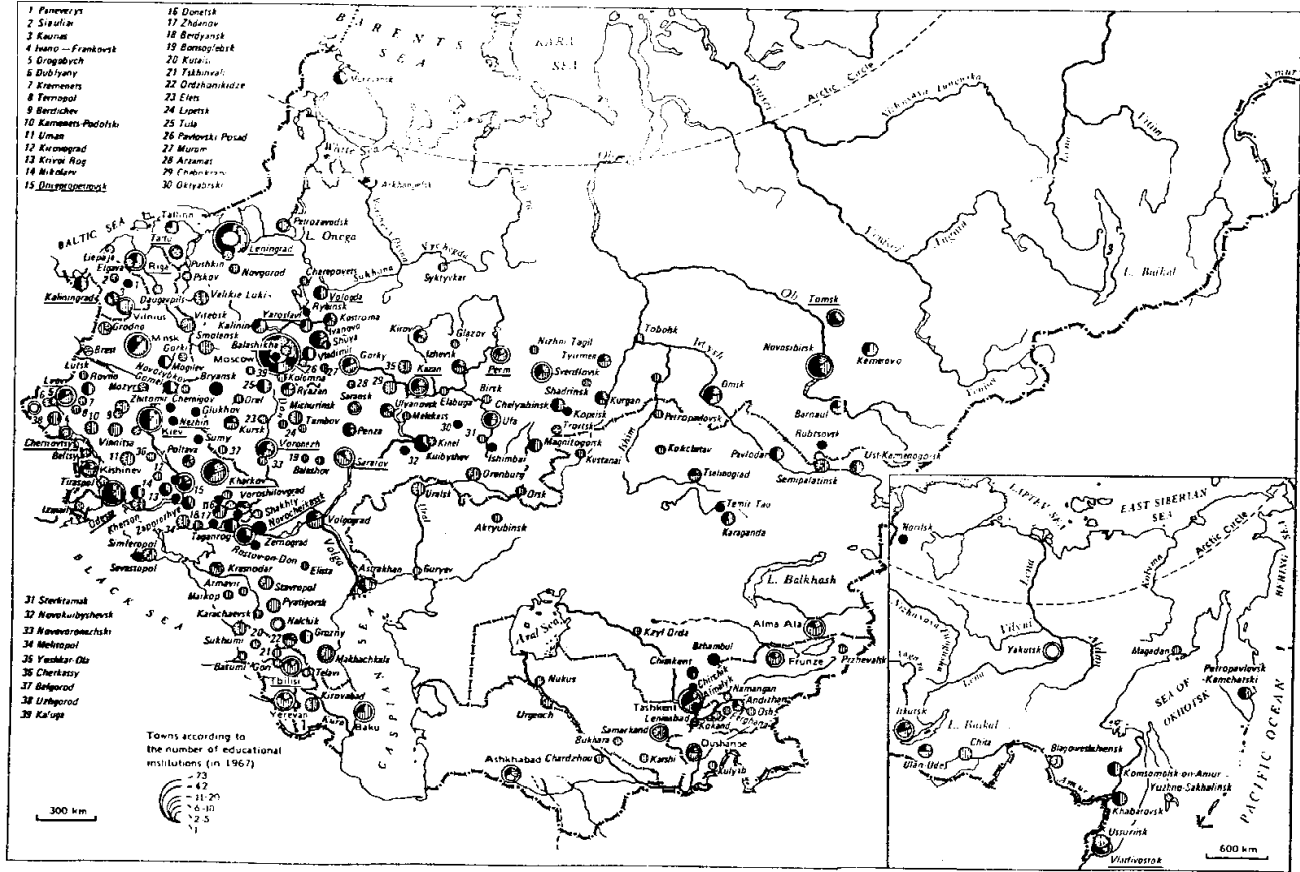
(A) ในดินแดนการริเลียตอนใต้

(B) ทุ่งหญ้าสเตปป์ในยูเครน

(C) คอคเคซัสภาคเหนือ

(D) เนินเขาวัลดี

ที่มา : Symons, อ้างแล้ว, รูป 10.4.

TOWNS WITH HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Colleges and institutes according to specialization

- industry, transport, communications
- agriculture
- teacher-training, medicine, other institutions of higher learning

○ Universities

○ Towns which had higher education institutions before 1917

รูป : เมืองต่างๆ ที่มีสถาบันทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ที่มา : Kalesnik, and Pavlenko, อ้างแล้ว, หน้า 144.

และชาวชนชาติอื่นซึ่งตั้งอยู่ในไซบีเรีย ซึ่งมีอยู่ประมาณ 50-70 เปอร์เซนต์ของประชากรทั้งหมด พวกเขามีความคุ้นเคยในเรื่องภาษา ขนบธรรมเนียม และความสัมพันธ์ในครอบครัวของคนพื้นเมืองชนชาติไซบีเรียนี้ จึงหมายความว่าในระหว่าง 70-80 เปอร์เซนต์ของจำนวนที่แน่นอนของชนชาติทางตอนเหนือได้ใช้ภาษารุสเซียเป็นภาษาประจำชาติ

และในที่สุดการก่อตั้งโครงการใหญ่ๆ หลายแห่งในเขตต่างๆ ของประเทศได้รวมเข้าด้วยกันด้วยชนชาติที่แตกต่างกัน ภาษารุสเซียเป็นภาษาสำคัญของที่นี่ตั้งเป็นผลจากการเติบโตในการกระจายในเมืองใหญ่ๆ หลายเมืองในสหภาพโซเวียต ดังนั้น จึงได้กลายเป็นศูนย์กลางของประชากรหลายๆ ชาติ ซึ่งขยายตัวออกไปด้วยการสมรสกันระหว่างชนต่างชาติดังกัน (สูงถึง 30-40 เปอร์เซนต์ในบางเมือง) สิ่งนี้เป็นผลอย่างมากต่อด้านวัฒนธรรมของชาติและเป็นแบบชีวิตความเป็นอยู่ของชาวโซเวียตทั้งหมด

ในขณะที่เดียวกันผู้ที่เป็ชนชาติอื่นซึ่งอาศัยอยู่ในสหภาพโซเวียตยังคงรักษาความเป็นชนชาติของตน และขนบธรรมเนียมของตนและชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งหมายความว่า พลเมืองชาวโซเวียตยังคงรักษาความเป็นชนชาติของตนไว้ตราบนานเท่านานในสังคมของลัทธิคอมมิวนิสต์นี้

2.6.2 พลเมืองของสหภาพโซเวียตและภาษา (The Peoples of the Soviet Union and Their Languages)

นักวิชาการและนักวิทยาศาสตร์ได้แบ่งพลเมืองของโซเวียตออกด้วยคำอธิบายมากมายในเรื่องของประวัติของชนชาติต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในสหภาพโซเวียต ภาษาแต่ละชนชาติ วัฒนธรรมและด้านมนุษยวิทยา และวัฒนธรรมของมนุษยชาติในการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจได้ว่าชนชาติใดอยู่ในเขตใดในการแบ่งเขตแต่ละชาติพันธุ์ ซึ่งการแบ่งนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานการถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณี ครอบครัวและภาษาของแต่ละกลุ่มชน ส่วนประกอบในภาษาของประชากรของสหภาพโซเวียตนี้มีมากมายทำให้เกิดความเกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาและการตั้งถิ่นฐานของมวลมนุษยชาติในดินแดนอันกว้างใหญ่

2.6.2.1 พลเมืองกลุ่มภาษาอินโดยูโรเปียน (The Peoples of the Indo - European Language Family)

ประชากรสหภาพโซเวียตมากกว่า 200 ล้านคนพูดภาษาดั้งเดิมที่คล้ายกันกับภาษาของชาวยุโรปตะวันตกและยังคล้ายกับภาษาของอิหร่าน อัฟกานิสถานและทางตอนเหนือของอินเดีย ภาษาเหล่านี้ได้เกิดขึ้นในช่วงที่มีการรวมกันกับพื้นที่ของครอบครัวชาวอินโด-ยูโรเปียน ซึ่งได้กลายมาเป็นภาษาอีกภาษาหนึ่ง ในทางไวยากรณ์นั้นภาษาอินโด-ยูโรเปียนได้ปรากฏชัดอยู่

และในภาษาดั้งเดิมก็สามารถย้อนไปได้ว่ามีมาเป็นพันๆปี ในขณะที่เดียวกันนี้ภาษาสหทัยใหม่
ของชาวอินโด-ยุโรปได้ชี้ให้เห็นถึงความจริงที่ว่า ภาษาได้แยกออกไปเป็นเวลานานมาแล้วและ
ได้พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งได้ติดต่อกับภาษาอื่นซึ่งทำให้กลายมาเป็นภาษาที่ผสมกันไป

ชาวรัสเซียมีมาตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 17-18 แล้วและรวมกันตั้งเป็นชุมชนหนึ่ง
หรือชนชาติหนึ่ง ซึ่งจากชนชาตินี้เองได้เกิดมีชนชาติอื่นๆแตกกันออกไป ดังนั้นในด้านของภาษา
ท้องถิ่นและลักษณะสำคัญในด้านวัฒนธรรม ทางตอนเหนือของรัสเซียจะต่างจากคนทางภาคใต้
ภาษาพูดของชาวเหนือเช่นชาวโนฟโกร็อดยังคงรักษาสำเนียงที่เน้นที่ “o” ขณะที่ชาวรัสเซีย
ภาคใต้เช่นพวกกรยาซาน ยังคงใช้คำ “o” โดยออกเสียงเหมือน “a” อยู่ ชาวภาคกลางของ
รัสเซียจะพูดภาษาของมอสโก ผสมกับภาษาท้องถิ่น ดังเช่นแต่ก่อนและนี่จึงเป็นสิ่งที่ช่วยใน
การพัฒนาในด้านภาษาต่างๆของรัสเซีย

ในเวลาที่ผ่านมาไม่นานนัก ได้มีคนกลุ่มหนึ่งซึ่งมีลักษณะนิสัย วัฒนธรรม และ
ชีวิตความเป็นอยู่ อีกทั้งภาษาที่ใช้ก็เป็นภาษาต่างประเทศ เป็นกลุ่มหนึ่งที่ตั้งอยู่ริมทะเลขาว
และทะเลแบเรนท์ พวกนี้สืบเชื้อสายมาจากชาวเมืองทางภาคเหนือของโนฟโกร็อด รอสตอฟ
และซัสแดล ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี้ ระหว่างศตวรรษที่ 12-15 และมาจากพวกรัสเซียฟินนิช ซึ่ง
ที่นี้พวกชาวพื้นเมืองได้พัฒนาในด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรมโดยมีอาชีพตกปลาและล่าสัตว์
ภาษาที่พูดได้ใช้ภาษาทางภาคเหนือ แต่มีคำหลายคำที่มาจากคาระโล เวปเซียน (Karelo -
Vepsian) ซามิ (Saami หรือ Lapp) และภาษานีเน็ทส์ (Nenets)

ยังมีอีกกลุ่มหนึ่งคือชาวรัสเซียคอสแซ็คที่แคว้นดอนยูรัล และลุ่มแม่น้ำเทเร็ด ทาง
เหนือของคองเคซัส แดบทรานส์ไบกัล และอามูร์ ชาวคอสแซ็คที่ดอนเป็นกลุ่มแรกที่รวมตัวกัน
เป็นกลุ่มและมีจำนวนมากที่สุด กลุ่มย่อยๆนี้เริ่มต้นรวมเป็นกลุ่มในศตวรรษที่ 16-17 โดยตั้งขึ้น
จากผู้ที่ลี้ภัย มาจากรัสเซียและยูเครน (โดยตั้งถิ่นฐานอยู่ทางตอนล่างของแม่น้ำดอน) ชาวดอน-
คอสแซ็คนี้ ประกอบด้วยผู้ที่แยกตัวออกมาจากกลุ่มชนชาวรัสเซียซึ่งแยกมานานแล้วและยัง
รักษาวัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ไว้อย่างเดิม

ในสมัยที่ถูกปกครองและเปลี่ยนแปลงในไซบีเรียสมัยศตวรรษที่ 16 และ 17 นั้น
ชาวไซบีเรียรัสเซียได้เริ่มปรากฏขึ้นตั้งแต่ผู้ที่เริ่มเข้ามาตั้งถิ่นฐานได้เข้ามาจากตอนเหนือของ
รัสเซีย (อันได้แก่ Pomors ซึ่งมาจากริมฝั่งทะเลขาวและทะเลบาเร็นท์ และจากทางตะวันตก
เฉียงเหนือของยูรัล) ชาวไซบีเรียรัสเซียยังคงรักษาประเพณีและการพูดของทางภาคเหนือของ
รัสเซียไว้ ในขณะที่สภาพหลายๆอย่างของบ้านใหม่นี้ได้ช่วยพวกเขาให้พัฒนาไปในด้านจิตใจ
ความกล้าหาญ และความอดทน

หลังจากที่ได้ถูกปลดปล่อยให้เป็นอิสระภาพในปี พ.ศ.2404 กลุ่มมวลชนได้พากันมุ่งไปทางตะวันออกเข้าไปในไซบีเรีย ครั้งนี้ได้มีคนเป็นจำนวนมากมาจากทางตอนกลางและทางใต้ของรัสเซียและได้ไปกันไปกับกลุ่มผู้ที่อยู่แต่เดิมของไซบีเรีย

ชาวรัสเซียส่วนหนึ่งที่ยังมีความเชื่อเก่าๆอยู่ได้แยกตัวออกไปอยู่ต่างหากจนถึงปัจจุบันนี้ โดยจะไปอยู่แถบป่าทึบในเขตของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของโลก ตามแถบแม่น้ำเวทลูก้า และเคิร์ซฮีนท์ ในสมัยศตวรรษที่ 17-18 และยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของรัสเซียไว้ ดินแดนที่อยู่และการใช้ชีวิตของคนกลุ่มนี้ ไม่เปิดโอกาสให้มีการติดต่อกับโลกภายนอกได้ ต่อมาพวกซึ่งเชื่อถือในทางศาสนาเป็นจำนวนมากที่อยู่ ในเขตที่มีความเชื่อเก่าๆของโลกนี้ได้หนีไปทางตะวันออกสู่ภูมิภาคอัลไต ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีหรือเรียกว่า “Kerzhaks” ในภาคตะวันออกของทะเลสาบไบกัลนั้นกลุ่มชาวรัสเซียที่แยกตัวออกไปจากทางใต้ของรัสเซียอันเป็นผู้สืบเชื้อสายมาจากกลุ่มที่มีความเชื่อเก่าๆได้ถูกเนรเทศมาอยู่ด้วยกันที่นี้พร้อมกับครอบครัวในศตวรรษที่ 18

กลุ่มที่ควรจะกล่าวถึงอีกก็คือ กลุ่มชาวรัสเซียกลุ่มเล็กๆ ที่แต่เดิมอาศัยอยู่ทางภาคเหนือที่อยู่ไกลๆของไซบีเรีย และได้ผสมกับชาวพื้นเมืองที่ไม่ใช่ชาวรัสเซีย ดังเช่นชาวนาที่อยู่ในที่ราบทางตอนเหนือของกราสโนยาร์สก์ ซึ่งพูดภาษายาคูท และอยู่มานานตั้งแต่แยกตัวออกมาจากชาวพื้นเมือง และยังมีชาวรัสเซียที่อาศัยอยู่ในโคลิมา ซึ่งเรียกตนเองว่าเป็นชาวโคลิมา นอกจากนี้ยังมีชาวคัมชัตการุสเซีย ซึ่งปัจจุบันได้ผสมกับชาวอิเทลเมนในรัสเซีย

ส่วนชาวยูเครนนั้น ผู้ที่อาศัยอยู่ในแถบนี้มีจำนวนน้อยกว่าชาวรัสเซีย มีความสามัคคีกันมากกว่าชาวรัสเซีย แต่อย่างไรก็ตามในประวัติศาสตร์ที่ต่างกันและความต่างกันในด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ทำให้เขามีลักษณะเฉพาะตัวในด้านวัฒนธรรมและแบบอย่างการดำรงชีวิตของชาวยูเครน ซึ่งอาศัยอยู่ทางตะวันออกของแม่น้ำดนีเปอร์ และผู้อาศัยอยู่ทางตะวันตก มีลักษณะคล้ายคลึงกับเพื่อนบ้าน เช่น ชาวใต้ของรัสเซียในด้านวัฒนธรรมและภาษา ตัวอักษรคือ ชาวโพล (Poles)

สำหรับชาวยูเครนตะวันตกนั้น เช่น ชาวกาลิเซียนและบูโควีเนียน ภาษาพูดและการดำเนินชีวิตจะต่างไปจากชาวยูเครนในปัจจุบัน โดยเฉพาะทางทรานส์-คาร์เพเทียน ซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองของชาวฮังการีมานานแล้ว และแม้ว่าภาษาที่พูดและวัฒนธรรมได้รับอิทธิพลจากแมกยาร์ กัทซูล และเวอร์คอฟวีเนียน หรือชาวยูเครนในแถบภูเขาคาร์เพเทียน มีลักษณะเฉพาะตัวในด้านมนุษยชาติ ชาวยูเครนแถบซาโปโรซด์ (Zaporozhye) นั้นมาจากชาวกิวบานคอสแซ็ค ซึ่งพบต้นกำเนิดในรัชสมัยพระนางแคทเธอรินที่ 2 ในตอนปลายศตวรรษ

ที่ 18 และต่อมาชาวคอสมแซ็คในคิวบานได้กลายมาเป็นชาติที่ผสมกับชาวรัสเซียไป แต่ปัจจุบันนี้พวกเขาให้ภาษาท้องถิ่นเป็นภาษาของชาวยูเครน

ชาวสลาฟทั้งหมดที่อยู่ทางภาคตะวันออกนั้นส่วนมากเป็นพวกไบโลรัสเซีย (Byelorussian) มีเพียงสองกลุ่มเท่านั้นที่จะกล่าวถึงคือฟินช์และโพลส์ชัค (Pinchuks & the Poleshchuks) ผู้ซึ่งอาศัยอยู่ทางภาคใต้ของไบโลรัสเซีย ซึ่งเป็นดินแดนของชนชาติไบโลรัสเซีย และสำเนียงการพูดจะเหมือนกับเพื่อนบ้านใกล้เคียงคือชาวยูเครน

ทุกวันนี้จะพบชาวยูเครนและชาวไบโลรัสเซียในเขตต่างๆ ของสหภาพโซเวียต โดยจะมีคนเป็นจำนวนมากที่อาศัยอยู่ในเมืองและชุมชนอุตสาหกรรมในกาเรียและโคมิ ในแถบที่อยู่มาแต่เดิมและในที่ก่อสร้างใหม่ในไซบีเรีย

ในเขตบอลติกเป็นที่อยู่ของชาวเล็ทโต-ลิทัวเนียน (Letto-Lithuanian) ซึ่งมีประชากรมากกว่า 4 ล้านคน นอกจากนี้ยังมีชาวเล็ทหรือแลทเวียน และลิทัวเนียน ซึ่งมีน้อยมากที่สืบเชื้อสายมาจากชาว Kursiai กลุ่มชาวบอลติกนี้จะใช้ภาษาพูดเป็นภาษาอินโด-ยูโรเปียน ในหลายๆรูปการจะพบว่าภาษาของชาวเล็ทโต-ลิทัวเนียนมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับภาษาของชาวสลาวิก ซึ่งความจริงแล้วพวกเขาอาจจะนับรวมอยู่ในกลุ่มของชาวสลาวิกได้ อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีหลายๆอย่างที่สามารถติดต่อได้ และสิ่งนี้เป็นหลักฐานอันเกี่ยวโยงมาระหว่างบรรพบุรุษของชาวบอลติกและชาวสลาฟเหล่านั้น ภาษาของชาวเล็ทโต-ลิทัวเนียนแยกออกมาอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งสามารถทราบโดยหลักฐานที่แสดงต่างๆ ได้ปรากฏอยู่ในที่บางแห่งในสมัยสองพันปี ถิ่นซึ่งเป็นที่อยู่ดั้งเดิมของชาวเล็ทโต-ลิทัวเนียนนั้น คือทางใต้ของแลทเวีย และลิทัวเนียน และจากที่นี้พวกเขาได้กระจายออกไปอยู่ตามชายฝั่งทะเลบอลติก อันเป็นที่เขาสามารถติดต่อกับเผ่าฟินนิค (Finnic tribes) บรรพบุรุษของชาวเอสโทเนียนและลิฟส์

ชาวลิทัวเนียนมาจากชนชาติ 2 กลุ่มในสมัยกลางคือเล็ททิวอสและซมูดิจา (Letusos & Zhmudija) ซึ่งพูดสำเนียงคล้ายกันกับเล็ททิวอส ลิทัวเนียนและซมูดิจาจนถึงปัจจุบันนี้ การสืบเชื้อสายต่อมาของพวกเขาได้แบ่งออกมาเป็น “ชนชั้นสูง” ลิทัวเนียน (Aukstaitija) กับ “ชนชั้นต่ำ” ลิทัวเนียน (Zemaitija)

ชนชาติแลทเวียนก็เป็นอีกชาติหนึ่งที่มีส่วนแตกต่างกัน คือชนเผ่าเซมกาลิ เซลิลิทกาลิ และญาติพี่น้องของชาวเคอร์โซไอ และผู้ที่พูดภาษาฟินนิค ลิฟส์ การพัฒนาของชนชาติต่างๆนี้ขึ้นอยู่กับลัทธิทุนนิยม (Capitalism) ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนไปอยู่ใต้ระบอบสังคมนิยม แต่ในแลทเวียในปัจจุบันนี้ยังคงรักษาดินแดนแห่ง 4 มนุษยชาติไว้คือ ถิ่นของชาวแลทเวียน วิดเซมี

(Vidzeme ทางตอนเหนือ) ชาวเซมกาลิ (Zemgali ทางตอนใต้) และเคอร์เซมิ (Kurzeme ในทางตะวันตก) และดินแดนแลทกาลิ (Latgali ในทางตะวันออก) ซึ่งมีชาวแลทกาเลียอาศัยอยู่ โดยสืบเชื้อสายมาจากชนเผ่าเลทโกลิมาแต่โบราณ การสืบเชื้อสายของชนเผ่าเคอร์ไซไอ์ ก็มีส่วนมาจากประชาชนชาวเลททิซของเคอร์เซมิ และปัจจุบันนี้มีจำนวนน้อยมากที่อาศัยอยู่บนอ่าว Kursiu (Kursiu Nerija) ที่อยู่สุดทางทิศตะวันตกของลิทัวเนีย SSR

มีเพียงชนกลุ่มใหญ่กลุ่มเดียวที่ใช้ภาษาโรมาเนีย คือชนของอินโด-ยูโรเปียน ในสหภาพโซเวียตที่โมลดาเวีย มีคนถึง 2.7 ล้านคน สืบเชื้อสายต่อมาจากชาวเผ่าดาโก ทราเซียน (Daco - Thracian เป็นชนโบราณจากครอบครัวของอินโด-ยูโรเปียน) ซึ่งอาศัยทางตอนเหนือและทางใต้ของแม่น้ำดานูบ พวกนี้เป็นพวกที่ได้รับอิทธิพลมาจากชาวโรมันที่ย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ ชนเผ่าเหล่านี้ในสมัยพันปีก่อนได้เริ่มพูดภาษาโรมาเนีย และเมื่อต่อมาได้ย้ายไปอยู่ที่วอลลาเชีย (Wallachia) และโมลดาเวีย (ในศตวรรษที่ 7) เขาได้นำภาษาเหล่านี้ไป ชาวสลาฟเป็นส่วนที่สำคัญส่วนหนึ่งในชนชาติโมลดาเวีย มีคำหลายๆคำในภาษาโมลดาเวียนมาจากภาษาสลาวิก

ชาวแอสเคนนาซี (Ashkenazi) ยูโรเปียนสองล้านคนเป็นยิวที่อาศัยอยู่ระหว่างชาวสลาฟภาคตะวันออก ชาวโมลดาเวียนและชาวบอลติก ซึ่งมีความเกี่ยวพันกันทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมกัน พวกนี้มาที่โปแลนด์และรัสเซีย โดยมาจากทางใต้ของเยอรมันจึงทำให้คนส่วนมากพูดภาษายิดดิช (Yiddish) อันเป็นภาษาเยอรมันชั้นสูงผสมกับภาษาฮิบรู ชาวยิวยูโรเปียนของสหภาพโซเวียตพูดภาษารุสเซียได้อย่างคล่องแคล่ว และส่วนมากจะใช้ภาษารุสเซียเป็นภาษาพูด

นอกจากนี้ยังมีชาวยิวที่อาศัยอยู่ในคอเคซัส มีชาวยิวดาเกสทาน (Daghestani Jews) ซึ่งใช้ภาษาทัท (Tat) อิราเนียนและยิวจอร์เจียน (Georgian Jews) พูดภาษาของชาวพื้นเมืองซึ่งไม่เหมือนกับชาวแอสเคนนาซี ที่สืบเชื้อสายมาจากชาวฮิบรู (Hebrew) ซึ่งมาโดยตรงจาก Levant ก่อนที่คริสตศาสนาจะประสูติ ชาวยิวในเอเชียภาคกลางได้แก่ชาวอิฟริหรือเยฮูดี (Ivri or Yehudi) เป็นพลเมืองที่น่าสนใจ พวกเขาได้มาจากตอนกลางของเอเชียในสมัยโบราณก่อนคริสต์กาล และปัจจุบันได้อาศัยอยู่ในเมืองบัคคารา ทชเคนท์ สมาคาน และอื่นๆ พวกเขาอยู่นานมากจนกระทั่งลืมภาษาประจำชาติของตน และปัจจุบันพูดภาษาอุซเบกหรือทาดซิก

กลุ่มภาษาอีกกลุ่มหนึ่งของชาวอินโด-ยูโรเปียนในประเทศนี้คือกลุ่มอิราเนียน ซึ่งรวมถึงพลเมืองที่ตั้งอยู่ในดินแดนของออสซีเทียน ทัทส์ ทาไลส์ และเคิร์ด ในคอเคซัส ชาวทาดซิก (ในที่ราบและในภูเขา) และพลเมืองที่อาศัยอยู่ทางตะวันตกของเทือกเขาปามีร์คือพวก

ชุกาเนียน วากานเนียน ยาซกูเลิมส์ และอื่นๆ ซึ่งได้ผสมกับชาวทาดซิก และชนชาติกลุ่มเล็กๆ อื่นในตอนกลางของเอเชีย รวมประชาชนประมาณ 2.7 ล้านคนที่พูดภาษาอิราเนียนในสหภาพ โซเวียต

นอกจากนี้ยังสามารถศึกษาได้อีกหลายอย่างในเรื่องต้นกำเนิดของคนเหล่านี้ แต่เป็นที่ยอมรับกันว่าพื้นฐานของภาษาอิราเนียน ได้รับมรดกมาจากชาวไซเทียน (Scythian) สาร์มาเทียน (Sarmatian) อแลน (Alan) ซากิ (Saki) และเผ่าอื่นผู้ซึ่งมาอยู่ในแผ่นดินทางตอนเหนือของทะเลดำในศตวรรษที่ 1 และยังมีมาอยู่ทางภาคเหนือของคอเคซัส ริมฝั่งทะเลแคสเปียนและเอเชียตอนกลางและได้ท่องเที่ยวไปในโลกกว้าง ส่วนชาวทาดซิกสมัยใหม่นั้นในกรณีนี้สามารถที่จะพิจารณาตามการสืบเชื้อสายโดยตรงของพลเมืองที่พูดภาษาอิราเนียน ผู้ซึ่งครั้งหนึ่งเคยอาศัยอยู่ในเอเชียตอนกลางใน Soghdiana, Khorezm และ Bactria

ต้นกำเนิดของชาวออสซีเทียน (Ossetians) หรือพวกที่เรียกตัวเองว่าเป็นชาวอีรอน (Eeron) ยังไม่ได้ตั้งถิ่นฐาน อย่างไรก็ตามก็ตามภาษาออสซีเทียนนั้นตามหลักไวยากรณ์แล้ว เป็นภาษาอิราเนียนนั่นเองแต่มีเพียงไม่เกิน 20 เปอร์เซนต์ ที่เป็นคำของอิราเนียนและคำจากภาษาคอเคเซียนเป็นภาษาต้นกำเนิด ตามที่ปรากฏนั้นชาวออสซีเทียนได้มีขึ้นหลังจากที่มีการพูดภาษาอิราเนียนในเผ่าอแลน ซึ่งได้ย้ายเข้ามาในทางภาคเหนือของคอเคซัสในสมัยศตวรรษแรกผสมกับชาวพื้นเมืองเผ่าคอเคเซียน

ชนชาติอาร์เมเนียนนั้นมีปรากฏอยู่ในคอเคซัสด้วย ภาษาที่ใช้เป็นภาษาอินโด-ยูโรเปียน (มีบางอย่างที่เป็นภาษากรีกแต่โบราณ) แต่แม้ว่าจะจะเป็นสมาชิกในกลุ่มอินโด-ยูโรเปียนก็ทั้งหมดก็ยังอยู่ในที่ต่างกัน บรรพบุรุษของชาวอาร์เมเนียนนั้นได้รวมเอาชาวลิแวนไทน์อินโด-ยูโรเปียนซึ่งแยกย้ายไปอยู่ที่ทรานส์คอเคเซียกับกลุ่มชาวคอเคเซียนพื้นเมือง

ชาวอาร์เมเนียนสมัยใหม่ (3.6 ล้านคน) ไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่แต่ในสาธารณรัฐของตนเท่านั้น แต่ยังไปอยู่ในเขตติดต่อกับจอร์เจีย อเซอร์ไบจาน และทางตอนเหนือของคอเคซัส มีชุมชนชาวอาร์เมเนียนส่วนใหญ่อยู่ในเมืองต่างๆ ในยุโรปเอเชียและอเมริกา (รวมแล้วประมาณ 1.2 ล้านคน)

เมื่อย้อนหลังไปถึงสมัยที่เซลจุกเตอร์กิช (Seljuk Turkish) ได้รับชัยชนะในศตวรรษที่ 11 ได้เริ่มมีการย้ายถิ่นฐานจากอาร์เมเนียนไปยังประเทศอื่น คนพวกนี้ได้หนีไปโดยเฉพาะสมัยที่มีการฆ่าชาวอาร์เมเนียนเป็นจำนวนมากจากการยุบของรัฐบาลเตอร์กิชเมื่อศตวรรษที่ 20 จนกระทั่งสมัยที่มีการปฏิวัติเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2460 หลังจากที่ค้นพบชาวโซเวียตอาร์เมเนียน

แล้วก็ถูกส่งให้กลับไปอยู่ถิ่นเดิมได้แก่ ชาวอาร์เมเนียนจากทางตะวันตกของยุโรป เอเชียและอเมริกากลับไปสู่สหภาพโซเวียตจนตราบเท่าๆกันนี้

นอกจากนี้ยังมีชนชาติอื่นอีกที่พูดภาษาอินโด-ยูโรเปียน คือ ชาวยิปซี (Gypsies) เป็นผู้สืบเชื้อสายมาจากชนเผ่าอินเดียนแต่โบราณ หลังจากศตวรรษที่ 10 ชาวยิปซีได้ออกไปจากบ้านเกิดของตนไปอาศัยอยู่ใกล้กับทางตะวันออกเป็นเวลานานหลังจากนั้นพวกเขาจึงได้ย้ายไปสู่แหลมบอลข่าน ในสมัยต้นศตวรรษที่ 15 พวกเขาได้ไปปรากฏอยู่ในภาคตะวันตกของยุโรป แต่ที่นั่นพวกเขามักถูกขับไล่อยู่เสมอ และถูกกลั่นแกล้งตลอดเวลา

ชาวยิปซีเข้าไปในรัสเซียระหว่างศตวรรษที่ 15 และ 17 และต่อมาอีก 2 ศตวรรษ พวกเขาได้พากันท่องเที่ยวไปทุกหนทุกแห่งของประเทศ ยกเว้นแต่ด้านเหนือสุด ปัจจุบันนี้ชาวยิปซีส่วนใหญ่จะตั้งถิ่นฐานกันอย่างมั่นคง อาศัยอยู่ในส่วนต่างๆ ของเขตยุโรปของสหภาพโซเวียต คอเคซัส เอเชียตอนกลางและไซบีเรีย ภาษายิปซีมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มภาษาของอินเดียนเหนือ ซึ่งรวมทั้งสินธิ (Sindhi) ปันจาบ (Punjabi) เบงกาลี (Bengali) เป็นต้น แต่ที่นี้ยังได้รับอิทธิพลอย่างสูงจากกรีก โมลดาเวียน และสลาวิก

พลเมืองจากประเทศอื่นๆที่มีชนชาติอินโด-ยูโรเปียนยังอาศัยอยู่ในสหภาพโซเวียตด้วย ในระหว่างชาวสลาฟที่มีเพียงจำนวนเล็กน้อย รวมทั้งชาวโพล บัลกาเรียน เชคโก สโลวักส์ (Slovaks) เซิร์บส์ (Serbs) และอื่นๆ (จำนวนทั้งหมด 1.7 ล้านคน) มีบางส่วนที่มีจำนวนมากในสหภาพโซเวียตคือชาวเยอรมัน มีชาวเยอรมันถึง 1.8 ล้านคน สืบเชื้อสายมาจากผู้ย้ายถิ่นฐานเข้าไปอยู่ในตอนใต้ของรัสเซียและแถบโวลกา เมื่อสมัยศตวรรษที่ 18 ปัจจุบันนี้มีชาวเยอรมันเป็นจำนวนมากอาศัยอยู่ในคาซัคสถาน และมีชาวกรีกมากกว่า 300,000 คนอยู่ในสหภาพโซเวียต ในคอเคซัสยังมีกลุ่มมนุษยชาติอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งบางคนพูดภาษากรีกสมัยใหม่ และบางคนที่สืบเชื้อสายมาจากผู้อพยพจากเตอร์กิในสมัยศตวรรษที่ 18-19 และต้นศตวรรษที่ 20 พูดภาษาเตอร์กิส

2.6.2.2 พลเมืองกลุ่มภาษาคอเคซัส (เจฟฟิติก) (*Peoples speaking Caucasian (Japhetic) languages*)

ภูมิภาคคอเคซัสเป็นบริเวณที่มีการใช้ภาษาหลายภาษาในสหภาพโซเวียต และบางที่มีการใช้ภาษาพูดแบบโบราณ ซึ่งไม่มีความคล้ายคลึงกับภาษาอื่น ๆ นั่นคือภาษาคอเคซัส (เจฟฟิติก) ซึ่งจากการศึกษายังไม่เห็นด้วย ปัจจุบันนี้ไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างภาษาเหล่านี้มีมากมาย แม้ว่าจะไม่มีข้อน่าสงสัยแต่เมื่อนับย้อนไปจะเห็น

ว่าการพัฒนาจะเป็นไปที่ละเล็กละน้อยและควรจะใช้ความพยายามอย่างเต็มที่เพื่อให้มีอิทธิพลต่อภาษาอื่น

ภาษาคอเคซัสนั้นเป็นภาษาย่อยในกลุ่มภาษาพื้นฐาน 4 กลุ่ม คือคาร์ทวี่เลียน (Cartvelian) พุดกันทางใต้ แอดดีจีโอ-อับคลาเซียน (Adygeo-Abkhazian) พุดกันทางตะวันตกเฉียงเหนือ ภาษานัค (Nakh) หรือวินัคทางตอนกลาง (Veinakh) และคาเกสตันทางตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อรวมแล้วมีถึง 5.9 ล้านคนที่พูดภาษานี้

ภาษากลางของกลุ่มคาร์ทวี่เลียน คือภาษาจอร์เจียน แม้ว่าจะไม่ใช่ภาษาที่สำคัญนักของภาษาคาร์ทวี่เลียน ซึ่งพุดกันในหมู่ชาวสวานีเทเทียน (Svanetians) มิงเกรเลียน (Mingrelians) และแล็ซ (Laz) หรือชาน (Chans กลุ่มชนที่อยู่ในชนชาติจอร์เจียน)

กลุ่มภาษาแอดดีจีโอ-อับคลาเซียนนั้นจะใช้กันส่วนใหญ่ของคนทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของคอเคซัส ได้แก่ ชาวคาบาร์ดีเนียน (Kabardinians) แอดดีจีอัส (Adygeis) เซอร์เค็ส (Cherkess) อะบาซินส์ (Abazins) และอับคาเซียนส์ (Abkhazians) ภาษาแอดดีจีอัสและภาษากาบาร์ดีโน เซอร์เค็ส นั้นใกล้เคียงกับภาษาที่ชาวท้องถิ่นใช้พุดกันในทั้งสองเขตโดยใช้สำเนียงแอดดีจีอัส ขณะที่ทางอะบาซินส์ใช้ภาษาของอับคาเซียน

ในตอนกลางของคอเคซัสมีสองชนชาติที่เกี่ยวข้องกันอยู่คือชนชาติซีเกนส์และชาวอิงกัส ซึ่งพุดภาษานัค (Nakh Languages)

ที่คาเกสตันมีภาษาต่างๆมากกว่าส่วนอื่นๆในสหภาพโซเวียตและบางที่จะมากกว่าที่ใดๆในโลกทีเดียว ในภูมิภาคเล็กๆของคาเกสตัน ASSR มีภาษาพุดถึง 30 ภาษา อันอาจมาจากความเกี่ยวข้องกันกับภาษาที่ใช้เป็นภาษากลางในภาษาคาเกสตัน อันได้แก่ อวาโร-แอนดอเทซีเนียน (Avaro - Andotsezian) ลาโค-ดาร์กิน (Lako-Dargin) และเล็สกิน (Lesghin)

สิ่งแรกที่จะกล่าวถึงของประชาชนชาวคอเคเซียนในการศึกษาแหล่งที่มาคือระหว่าง 2,000-1,000 ปีก่อนคริสต์ศักราช ในทางโบราณคดีได้พบหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าระหว่าง 5,000-3,000 ปีก่อนคริสต์ศักราชนั้นมีความเกี่ยวข้อง หรืออย่างน้อยก็มีความคล้ายคลึงกันในการเพาะปลูกและปศุสัตว์มาแต่โบราณ ซึ่งได้มีการพัฒนาขึ้นไปทั่วเขตคอเคซัส การแบ่งและความเห็นต่างกันในภาษาคอเคซัสในชุมชนที่เก่าแก่ (เช่น คาร์ทวี่เลียน แอดดีจีโอ-อับคลาเซียน และนัค-ดาเกสตัน) ได้ถูกนำมาบันทึกในประวัติศาสตร์ เช่น การหนีของชนเผ่าต่างๆจากหุบเขาและที่ราบไปสู่ภูเขา เนื่องมาจากความกดดันที่พยายามบีบพวกเขาโดยพวกที่เฝ้าก่อกองคราม ซึ่งได้เข้ามาบุกรุกคอเคซันทั้งทางเหนือและทางใต้อีกครั้งหนึ่ง

2.6.2.3 ประชากรกลุ่มภาษายูราลิก (The Nation of the Uralic Language family)

เป็นกลุ่มชน (มี 4.5 ล้านคน) ที่มาจากพลเมืองที่พูดภาษายูราลิก ซึ่งอาศัยอยู่ระหว่างซาร์รัสเซียและบางเขตที่ชาวเตอร์ก ได้อาศัยอยู่เป็นบริเวณใหญ่จากภาคตะวันตกของไซบีเรียข้ามมายังโวลกาไปสู่เขตบอลติก การิเลีย และแหลมโคลา กลุ่มชนเหล่านี้เกิดขึ้นในสมัยโบราณประมาณ 5,000-4,000 ปีก่อนคริสต์ศักราช มีท้องที่บางแห่งระหว่างยุโรปตะวันออกและไซบีเรียตะวันตก ต่อมาชาวเผ่าที่พูดภาษายูราลิกได้ตั้งถิ่นฐาน ในเขตโวลกาและบางส่วนของบอลติก จึงได้มีการติดต่อกันด้วยภาษาอินโด-ยูโรเปียนและภายหลังได้ผสมไปกับซาร์รัสเซียและชาวเตอร์กที่อาศัยอยู่ในเขตอันกว้างใหญ่

ชนเชื้อชาติเหล่านี้สามารถจะแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มคือ ฟินนิก (Finnic) อัคริก (Ugric) และซาโมเดียน (Samodian) กลุ่มชาวฟินนิกได้ถูกแบ่งย่อยออกไปในชาวบอลติก คือ เอสโทเนีย ลิฟ อิชซอร์ส (พร้อมทั้งวอดิ) เลนินกราด-ฟินน์ การิเลียน (Karelians) เวฟเซสแลปป์ ในภาคเหนือ ชาวโวลกา - ชาวมารี (อยู่แถบทุ่งหญ้าและภูเขา ทางตอนกลางของโวลกา และทางตะวันออกในส่วนที่ใกล้กับยูราล) มอร์ดวีนีเยน (Mordvinians ได้แก่ Erzya และ Moksha) คนส่วนใหญ่ในสหภาพโซเวียตที่พูดภาษาฟินนิกมีจำนวนถึง 1.3 และชาวเพอเมียน ชาวออดม์ทาร์ โคมิ - เพอร์มแยค และโคมิ - ไชเรียน

คนกลุ่มนี้จะมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวอย่างเช่น ชาวมอร์ดวีนีเยนซึ่งได้รวมกันเป็นชนชาติเดียวกันภายในยุคของโซเวียต แต่เอชยาและมอคซา ยังคงต่างใช้อักษรและภาษาพื้นเมืองแยกกันอยู่ ชนชาวมารียังมีสองภาษา คือแยกเป็นมารีที่อยู่ที่ทุ่งหญ้ากับชาวมารีภูเขา นอกจากนี้ยังมีชาวโคมิ-เพอร์มแยค และโคมิ-ไชเรียน ซึ่งพูดภาษาพื้นเมืองสองภาษาที่คล้ายกัน และได้มีการพัฒนาขึ้นในทางประวัติศาสตร์กลายเป็นชนชาติ 2 กลุ่มที่ต่างก็เป็นอิสระแก่ตนเอง

กลุ่มภาษาอัคริกได้รวมเอาภาษาคานตี (Khanty) และแมนซี (Mansi) อันเป็นเชื้อชาติเล็กๆที่เข้ามาอยู่ที่แม่น้ำอ็อบ และชาวฮังกาเรียนที่เป็นบรรพบุรุษได้ย้ายถิ่นฐานมาจากทางตะวันตกของยูราลภาคใต้เข้าสู่ดานูบในศตวรรษที่ 9 ปัจจุบันมีชาวฮังกาเรียนถึง 160,000 คนอาศัยอยู่ทางตะวันตกของสหภาพโซเวียต

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มชนเล็กๆที่พูดภาษาซาโมเดียน (Samodian) ซึ่งอยู่ทางภาคเหนือของเขตยุโรปในสหภาพโซเวียตและไซบีเรีย นั่นคือเนนทึล (Nentsi หรือ Samoyeds) ทาฟจิส (Tavgis) หรืองานาซัน (Nganasans) เอ็นทึล (Entsi) และเซลคัพ (Selkups หรือ Ostuako - Samoyeds) ในแต่ก่อนชาวซาโมเดียนอาศัยอยู่ในตอนใต้ของไซบีเรียด้วย ในเขตเทือกเขาสายาโน-อัลไต

(Sayano-Altai Uplands) พวกที่ยังอยู่ได้แก่ชาวคารากาสี (Karagasi) คอยบาลี (Koibaly) โคมาซิน (Komasins) และอื่นๆ ซึ่งได้อยู่มาตั้งแต่สมัยที่ชาวเตอร์กเข้ามาในศตวรรษที่ 18 และ 19

2.6.2.4 พลเมืองกลุ่มภาษาอัลไตอิก (Peoples of the Altaic Language Family)

ผู้ที่อยู่ในครอบครัวเหล่านี้เป็นกลุ่มชนที่มีจำนวนมากเป็นที่สองในสหภาพโซเวียต น้อยกว่าชาวสลาฟตะวันออก อย่างไรก็ตามกลุ่มชนนี้ได้แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยๆ อีก 3 กลุ่มโดยมีจำนวนไม่เท่ากัน คือชาวเตอร์ก มองโกเลีย และตังกิส-แมนจู (Tungus - Manchu) กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด (ถึง 32 ล้านคน) ได้แก่กลุ่มชาวเตอร์ก ซึ่งพลเมืองอาศัยอยู่ในแคว้นที่กว้างใหญ่ในประเทศ คือภูมิภาคกลุ่มภูเขาซายันและภูเขาอัลไตถึงโมลดาเวีย จากอ่าวภาคใต้ของสหภาพโซเวียตในเอเชียตอนกลางถึงเหนือสุดในยาคูท

ตามประวัติศาสตร์นั้น ชาวเตอร์กปรากฏขึ้นครั้งแรกในพุทธศตวรรษและคริสตกาลเมื่อเป็นที่รู้จักในชื่อฮัน (Huns หรือ Hunnu) ซึ่งแตกสาขามาจากกลุ่มชนที่พูดภาษาอัลไตอิกซึ่งเข้ามาอยู่ในแผ่นดินทางใต้ของภูเขาซายัน-อัลไต และรอบทะเลสาบไบกัล ปัจจุบันคือมองโกเลีย ประวัติศาสตร์ของชาวเตอร์กนั้น มารู้จักกันหลังจากศตวรรษที่ 6 (A.D.) เมื่อพวกที่เลี้ยงสัตว์ได้พูดภาษาเตอร์กิดขึ้น โดยเริ่มจากทางตะวันตกไปยังเอเชียตอนกลาง คาซัคสถานเขตต่ำสุดของวอลกาและคอเคซัส ทำให้ชาวท้องถิ่นลอกเลียนอยู่บ่อยๆ ในศตวรรษที่ 11 และ 12 (A.D.) ชาวเตอร์กิดที่ท่องเที่ยวไปนี้ได้เดินทางเข้าสู่รัสเซียอีกครั้งหนึ่ง (Rus) หมู่ชนเตอร์โค-มองโกล (Turko-Mongol) ของเจงกิสข่าน (Genghis-Khan) ซึ่งประกอบด้วยชนเผ่านี้เป็นจำนวนมาก จากผลแห่งการพัฒนาและการผสมของกลุ่มชนที่มีต้นกำเนิดที่ต่างกันทำให้มีชนเชื้อชาติเตอร์กิดขึ้น ซึ่งมีมากกว่า 20 กลุ่ม

ในทางตอนใต้ของไซบีเรียมีชาวอัลไตอิก (Altaians) ทูวีเนียน (Tuvinians) คาคาสสิ (Khakassi) ชอร์ (Shors) ชูไลมี (Chulyms) คารากาเชส (Karagases) และไซบีเรียน ตาดาร์ ตะวันตก ในภาคเหนือของไซบีเรียมีชาวยาคูทและดอลแกน ในเอเชียตอนกลาง คือ อุซเบกเตอร์กเมน คาซัค เคอร์กิช คารา-คาลแพค อุกเกอร์ ในคอเคซัส ชาวอะเซอร์ไบจัน คูมิก นากาอิส คาราชาอิส บัลการ์ ในเขตวอลกา ได้แก่ ชาวคาซัน ตาดาร์ ชูวาสส์ บาสกีร์ ในทางตะวันตกเฉียงใต้ของสหภาพโซเวียต ได้แก่ ชาวกากัวเชส ในโมลดาเวีย และชาวคารายเทส หรือชาวไครเมีย ยูเครน และลิทัวเนีย

ลักษณะที่แน่นอนของชาวเตอร์กิดนั้นเกี่ยวข้องกับผู้ที่พูดภาษามองโกเลีย คือ ชาวเบอร์เยท (Buryats) ซึ่งเข้ามาอยู่ในเขตตะวันออกและตะวันตกของทะเลสาบไบกัล ชาว

คาลมิกในทางใต้สุดของโวลกา และชาวมองโกล ซึ่งอาศัยอยู่นอกสหภาพโซเวียตในสาธารณรัฐ ประชาชนมองโกเลียน ถิ่นที่อยู่แห่งแรกของชาวมองโกลคือ ตอนในของเอเชีย

ระหว่างศตวรรษที่ 10 และศตวรรษที่ 13 พลเมืองที่พูดภาษามองโกเลียนได้ ปรากฏขึ้นในเบอร์ยาเทีย (Buryatia) ชาวมองโกล ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของผู้ที่ขอบท้องเที่ยวไปใน เขตตะวันตกเฉียงเหนือของมองโกเลียได้มาถึงดินแดนต่ำสุดของโวลกา ในสมัยศตวรรษที่ 17

กลุ่มภาษาดังกัซ-แมนจู ได้ขยายตัวออกอย่างกว้างขวางในภาคตะวันออกของ โซบีเรียและโซเวียตตะวันออกไกล และรวมทั้งชาวอีเวนค์ (ดังกัซ) อีเวน (ลามูท) และชนชาติ เล็กๆ ในบริเวณตอนล่างสุดของแม่น้ำอามูร์ ในเขตไพรมอร์ยี่ (Primorye) และเกาะสะชะลิน ได้แก่ นานาอิส (Nanais) หรือ Golds อุลชี (Ulchi) ยูดีเกออิส (Udegheis) ออโรชิ (Orochi) โอโรกิ (Oroki) เนกิดอล (Negidals) ชาวแมนจูซึ่งอาศัยอยู่ในจีนจัดเป็นกลุ่มนี้เช่นกัน

กลุ่มอีแวนส์เป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด (มีประมาณ 25,000 คน) ซึ่งขณะนั้นมีจำนวน น้อยได้กระจายกันไปทั่วดินแดนใหญ่ จากด้านตะวันออกของแม่น้ำออบไปถึงริมฝั่งทะเลโอคอร์ท (Okhotsk) และสะชะลิน

ถิ่นเดิมของพลเมืองซึ่งพูดภาษาดังกัซ-แมนจู คือทางตะวันออกของทะเลสาบไบกัล และตอนเหนือของแม่น้ำอามูร์ จากที่นี้พวกเขาได้กระจายกันออกไปทางตอนเหนือ ตะวันตก เที่ยงเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ

2.6.2.5 *ชนชาติกลุ่มภาษาเซมิติก - แฮมิติก (The Nations of the Semitic - Hamitic Language Family)*

ในดินแดนของสหภาพโซเวียตนั้นไม่เคยพบเขตที่อยู่ของกลุ่มที่พูดภาษาเซมิติก หรือแฮมิติกในส่วนใดเลย และปัจจุบันมีเพียง 2 กลุ่มเล็กๆ เท่านั้นที่เป็นภาษาเซมิติก-แฮมิติกดั้งเดิม ในโซเวียต ได้แก่ ชาวแอสซีเรียนหรือไอเซอร์ (Assyrians or Aisors) ซึ่งอาศัยอยู่ในคอเคซัส (มี ประชากร 24,000 คน) และชาวอาหรับ (Arab) ซึ่งมีไม่ถึง 8,000 คน ในปัจจุบัน

ชาวไอเซอร์ของคอเคซัสได้สืบเชื้อสายมาจากชาวแอสซีเรียนโบราณ พวกนี้พูด ภาษาแอสซีเรียนสมัยใหม่ แต่จะลืมนำสอนซึ่งเป็นของชาวแอสซีเรียนแต่โบราณเสียกว่าครึ่ง พวกเขาได้อพยพออกมาจากเตอร์กและอิหร่านหลังจากสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง

ชาวอาหรับเป็นชนชาติเล็กๆ ในอุซเบกิสถาน (Uzbekistan) พวกเขาถือภาษา ประจำชาติของเขาเกือบหมด และปัจจุบันพูดภาษาอุซเบกหรือทาดซิค บรรพบุรุษของชาว อาหรับได้หนีออกมาจากอัฟกานิสถาน สู่ออนกลางของเอเชียในสมัยศตวรรษที่ 17 และ 18

2.6.2.6 พลเมืองกลุ่มภาษาจีน - ทิเบต (*The Peoples of the Chinese - Tibetan Language Family*)

ชาวตันแกน (Dungans) เป็นกลุ่มคนที่พูดภาษาในส่วนนี้ในสหภาพโซเวียต (มี 39,000 คน) ได้หนีมาจากทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศจีนในตอนสุดท้ายของศตวรรษที่ 19 ชาวตันแกนได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในเคอร์กีซ และคาซัคสถาน ชนชาตินี้จะเป็นชนชาติที่ผสมพวกเขาพูดภาษาจีนในกลุ่มของตนเอง และใช้ภาษาเตอร์คิกด้วย และนับถือศาสนาอิสลาม

2.6.2.7 พลเมืองชาวพาลีโอ - เอเชียติก (*Paleo - Asiatic Peoples*)

การตั้งชื่อของผู้สืบเชื้อสายมาจากผู้ที่มาตั้งบ้านเรือนอยู่ทางภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือของเอเชีย ได้แก่ อิเทิลเมนส์ คอร์แอ็ค ชัคชิ ยูคากีร์ และผู้อยู่ใกล้เคียงชูแวน และกิลแอ็ค (Ghilyaks หรือ Nivkhis) ซึ่งอาศัยอยู่ในดินแดนใต้สุดของแม่น้ำอามูร์ และในเขตภาคเหนือของสะขะลิน พลเมืองเหล่านี้ไม่เพียงแต่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในด้านวัฒนธรรมและภาษาเท่านั้นและยังได้เคยรวมกันมา เพราะว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงกับชาวยูราลหรือชาวอัลไตของไซบีเรีย แต่ดูเหมือนว่าจะเป็นส่วนที่เหลือเพียงเล็กน้อยของชนชาติโบราณที่กำลังจะสาบสูญไปแล้ว

จากชนชาติที่กล่าวมาเพียง 3 ชนชาติคือ อิทัลเมน คอร์แอ็ค และชัคชิ อันมีภาษาและลักษณะดั้งเดิมของมนุษยชาติขณะที่ไม่มีเครื่องแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน ภาษาพูดของยูคากีร์ของโคลีมา แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับภาษาของชาวเค็ท (Kets) ชาโมเดียนและอัลตาเอียน ซึ่งเป็นเหตุผลที่ดีพอที่จะเชื่อได้ว่าชาวยูคากีร์แต่ดั้งเดิมมาจากบริเวณที่ตั้งอยู่ระหว่างทะเลสาบไบกัล กับแม่น้ำเยนิเซ ชาวนิฟคิส (Nivkhis) นั้นพบว่าสืบเชื้อสายของประชาชนชาวนีโอลิทิก (Neolithic) ของอเมริกา

ยังมีประชากรบางกลุ่มที่เป็นอิสระอยู่ในสหภาพโซเวียต ซึ่งไม่มีส่วนไหนที่จะบอกให้ทราบถึงกลุ่มภาษาที่ใช้ได้ ได้แก่ ชาวเกาหลี (ประมาณ 357,000 คน) ซึ่งไปตั้งอยู่ที่ไซบีเรีย ตามแนวแม่น้ำอามูร์ ในเอเชียตอนกลางและในคาซัคสถาน หลังจากที่พวกเขาย้ายมาจากเกาหลี โดยเริ่มในสมัยศตวรรษที่ 20 ภาษาเกาหลีนั้นเป็นภาษาเฉพาะ แม้ว่าจะได้มีการพยายามที่จะพิสูจน์ให้เห็นว่าคล้ายกับภาษาอัลตาอิกก็ตาม โดยเฉพาะภาษาตังกัสแมนจู

ภาษาเค็ทมีคนพูดประมาณ 1,000 คน ได้อาศัยอยู่ในตอนกลางและตอนล่างสุดของเยนิเซ จัดแบ่งเป็นชั้นด้วยตัวของมันเอง เป็นที่ทราบกันว่าในสมัยศตวรรษที่ 17 นั้น ชาวเค็ทได้อาศัยอยู่ทางด้านใต้เป็นส่วนใหญ่ โดยอยู่กับชนชาวเผ่าอื่นๆ โดยใช้ภาษาเยนิเซเป็นภาษาประจำครอบครัว

ในตอนสุดเขตทิศตะวันออกเฉียงเหนือของไซบีเรียนั้น ประชากรจะอยู่ในส่วนของ
เอสกีโม และอลิวเชีย่น ส่วนมากจะอาศัยอยู่ในอเมริกาเหนือ บางตำราได้จัดพวกเขาไว้ในกลุ่ม
พาลีโอ-เอเชีย่น แต่ภาษาของเอสกีโมและอลิวเชีย่นั้นได้ทำให้พวกเขาต้องแยกไปจากคนอื่นๆ

3. สรุป

ในสมัยของโซเวียตชนบทรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรมและความนิยมของชาวสหภาพโซเวียตนั้นอยู่ภายใต้ความลำบากในการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก มีการวางรูปแบบของวัฒนธรรมใหม่ อันเกี่ยวข้องกับระหว่างชนต่างเชื้อชาติกัน ซึ่งได้พัฒนาโดยการยกเลิกสิ่งที่เป็นของเดิมในท้องถิ่น เปลี่ยนเอาสังคมใหม่ๆเข้ามาใช้ทั้งด้านสังคมและวัฒนธรรม

แต่แม้ในปัจจุบันการดำรงชีวิตแบบสมัยใหม่ได้มีผลกระทบต่อประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชนชาติซึ่งมาตั้งอยู่ในสหภาพโซเวียต แม้ว่าปัจจุบันทุกๆชนชาตินี้จะมีลักษณะเฉพาะในด้านมนุษยวิทยาที่ตาม ซึ่งก็ยังมีผลกระทบในทางเศรษฐกิจและประเพณีในการวางแผนทางของวัฒนธรรม ซึ่งได้แก่ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม การตกแต่ง เครื่องตกแต่ง อาหาร และสิ่งที่ไม่ได้ถือเป็นวัตถุคิของวัฒนธรรม ได้แก่ ชนบทรรมนิยมในเรื่องการเล่านิยาย เพลง ดนตรี และการเต้นรำ มาตรฐานของการปฏิบัติ เป็นต้น

ประชาชนของสหภาพโซเวียตยังคงรักษาชนบทรรมนิยมและลักษณะประจำชาติไว้หลายๆอย่าง แต่เมื่อได้เปลี่ยนการปกครองเป็นระบบสังคมนิยมแล้วชีวิตได้เปลี่ยนไป และพวกเขาต้องปฏิบัติตามวัฒนธรรมอันใหม่ซึ่งได้ซึมเข้าไปยังชนชาติต่างๆที่อาศัยอยู่ในสหภาพโซเวียต

สรุปแล้วจะเห็นว่าสังคมและการเมืองทำให้มีการพัฒนาขึ้นในพลเมืองของสหภาพโซเวียต จากประสบการณ์ที่ผ่านมามากกว่าครึ่งศตวรรษ และความสัมพันธ์ระหว่างชนชาติที่อยู่ภายใต้ระบบสังคมนิยมของสหภาพโซเวียตหลายๆชาติ การประชุมครั้งที่ 24 ของสมาชิกคอมมิวนิสต์ของสหภาพโซเวียตได้ลงมติว่า “ได้เกิดชุมชนในประวัติศาสตร์ใหม่ในสหภาพโซเวียตวันนี้ ชุมชนนี้จะเรียกว่าเป็นพลเมืองของโซเวียต” สิ่งที่เหลืออยู่คือติกันตระหง่านของคอมมิวนิสต์และรูปปั้นซีเมนต์ที่ตั้งไว้เพื่อให้คนเคารพในชนชาติที่ยิ่งใหญ่และเล็ก อันเป็นสิ่งที่รวมจิตใจระหว่างพวกเขา

4. กิจกรรมท้ายบท

จงตอบคำถามต่อไปนี้มาพอเข้าใจ

1. ความแตกต่างระหว่างบริเวณชนชาติยุโรปแห่งรัสเซีย และบริเวณของประชากรที่ไม่ใช่ชาวยุโรปดั้งเดิม ซึ่งถูกรวมไว้ในจักรวรรดิของพระเจ้าซาร์ ท่านเข้าใจว่าอย่างไร? จงอธิบายถึงการกระจายของประชากร และยกตัวอย่างประกอบให้เห็นจริง

2. ในสหภาพโซเวียตได้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านประชากรมาก จงอธิบายถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง และรูปแบบของประชากรภายหลังการเปลี่ยนแปลง และยกตัวอย่างประกอบให้เห็นจริง

3. นักภูมิศาสตร์ประชากรชาวรัสเซียมีความเห็นว่า “การศึกษาถึงภูมิศาสตร์ประชากรของชาวรัสเซีย ก็คือการศึกษาถึงภูมิศาสตร์เศรษฐกิจและภูมิศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน” ท่านเข้าใจและมีความเห็นอย่างไร? จงอธิบาย

4. ภายหลังการปฏิวัติสังคมนิยมของสหภาพโซเวียตในปี พ.ศ.2466 แล้ว ได้เกิด “ชุมชนในประวัติศาสตร์ใหม่แห่งสหภาพโซเวียต” ท่านเข้าใจอย่างไร? จงอธิบาย

5. จงอธิบายถึงวิวัฒนาการเกิดเป็นเมือง และการพัฒนาภูมิภาคจนเกิดเป็นภูมิภาคแกนกลางของสหภาพโซเวียต และเรียกชื่อว่า “สามเหลี่ยมแกนกลาง” มาพอเข้าใจ